

วิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบลจ้อหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

**Factors Affecting the Participation in Community Economic
Development at Subdistrict Administration Organization of Choho,
Mueang District, Nakhon Ratchasima Province**

นางสาวเฉลิมรัตน์ เรืองวราคม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2551

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์

เศรษฐศาสตร์

สาขา

ภาควิชา

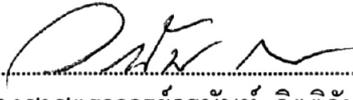
เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบลจ้อหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

Factors Affecting the Participation in Community Economic Development at
Subdistrict Administration Organization of Choho, Mueang District,
Nakhon Ratchasima Province

นามผู้วิจัย นางสาวเฉลิมรัตน์ เรืองวราคม

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

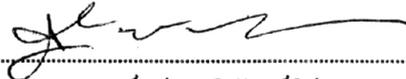
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์วรนันท์ กิตติอัมพานนท์, M.A.)

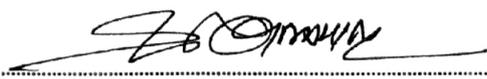
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์จิรพรรณ ชีรานนท์, ศ.ม.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์ชูชีพ พิพัฒน์ศิริ, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย อางคงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 31 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2551

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบลจ้อหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

Factors Affecting the Participation in Community Economic Development at
Subdistrict Administration Organization of Choho, Mueang District,
Nakhon Ratchasima Province

โดย

นางสาวเฉลิมรัตน์ เรืองวราคม

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

พ.ศ. 2551

เฉลิมรัตน์ เรืองวราคม 2551: ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์วรรณท์ กิตติอัมพานนท์, M.A.
119 หน้า

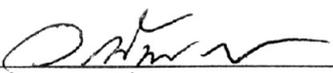
การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพเศรษฐกิจและสังคม 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และ 3) ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามทำการสอบถามกลุ่มตัวอย่างและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ จำนวน 350 และ 20 ตัวอย่าง ตามลำดับ ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิธี Stepwise ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปและเกษตรกรกรรมรายได้ขึ้นอยู่กับปริมาณการจ้างงานและผลผลิต ซึ่งกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นระยะเวลานาน แต่ขาดการรวมกลุ่ม การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง และมีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชนอยู่ในระดับสูง 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 4 ขั้นตอน คือ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร 3) ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การขาดงบประมาณ ผู้นำ การประชาสัมพันธ์ และการให้ความร่วมมือของประชาชน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ภาครัฐและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทุกขั้นตอน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้นำที่มีความรู้ความสามารถและความเสียสละ จัดลำดับความสำคัญของการใช้งบประมาณ และเพิ่มการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

เฉลิมรัตน์ เรืองวราคม

ลายมือชื่อนิติ

 21' 3' 2551

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Chalermrat Ruangwarakom 2008: Factors Affecting the Participation in Community Economic Development at Subdistrict Administration Organization of Choho, Mueang District, Nakhon Ratchasima Province. Master of Economics, Major Field: Economics, Department of Economics. Thesis Advisor: Associate Professor Woranun Kittiampanont, M.A. 119 pages.

The objectives of this research were to study : 1) the social and economics of the local people 2) factors affecting the participation in community economic development of the local 3) the problems and obstacles of participation in community economic development at subdistrict administration organization of Choho, Mueang Distric, Nakhonratchasima Province. Samples were 350 local people in area and 20 officials of subdistrict administration organization of Choho. Data were collected by questionnaire and analyzed by computer program. Percentage, mean, standard deviation , correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis were used to analyze the data.

It was found in the sample groups of study that 1) most sample groups are wagedworkers and farmers that their income depend on the quantity of hiring and crop yields. They live in the area for a long time but lack the gathering in groups. The getting information about community economic development at the medium level and knowledge about community economic development at the high level. 2) factors which were related to participation in community economic development were time to live in area and getting information about community economic development. 3) The significant problems resulting to the participation in community economic development were people participation , the lack of budget , community leaders and publicity.

The recommendation of the research findings were that public sector and related officials should encourage people to participate in every steps of community economic development, offer them an opportunity to participate in electing the leader who has knowledge, capability and sacrifice. Ordering the use of budget, and make more public relations of the community economic development

Chalermrat Ruangwarakom

Student's signature

Wor Kittiampanont

Thesis Advisor's signature

21 3 2008

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความอนุเคราะห์ช่วยเหลือจากหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ วรรณัทธ์ กิตติอัมพานนท์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความรู้ คำปรึกษา และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนการติดตาม ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดีเยี่ยม และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ จีระพรหม ชีรานนท์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะต่างๆ อันมีประโยชน์ต่อการพัฒนาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่โครงการบัณฑิตศึกษา ภาคพิเศษ ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์ ที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณ นายอภิชาติ ชุ่มวงจันทร์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจ้อหอ และนางกนกวรรณ เชื้อกุล เจ้าพนักงานธุรการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลจ้อหอทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ด้านข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณประชาชนในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลจ้อหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ตลอดจนขอขอบคุณทุกท่านที่ไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมดไว้ ณ ที่นี้

สุดท้ายผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณตา คุณน้า และขอขอบคุณญาติพี่น้องทุกท่าน ที่ช่วยเหลือสนับสนุนการศึกษา และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ประโยชน์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน และหากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

เฉลิมรัตน์ เรืองวราคม

มกราคม 2551

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
ขอบเขตของการวิจัย	9
นิยามศัพท์	11
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	13
ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง	13
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	13
แนวคิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนา	16
แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
บทที่ 3 ระเบียบและวิธีการวิจัย	28
การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	39
บทที่ 4 สภาพทั่วไปและแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ	43
สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ	43
แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ	51

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	56
ผลการวิจัย	56
ข้อวิจารณ์	91
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	97
สรุปผลการวิจัย	97
ข้อเสนอแนะ	102
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	105
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรอิสระต่างๆ	109
ภาคผนวก ข แบบสอบถามที่ใช้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง	111
ภาคผนวก ค แบบสอบถามที่ใช้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ	117
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	119

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติด้านการผลิต ณ ราคาประจำปี ในช่วงปี 2545-2549	2
2	รายได้เฉลี่ยและรายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือนในประเทศไทย จำแนกตามภาค ปี 2545 และ ปี 2547	4
3	รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน จำแนกตามควินไทล์ (Quintile) ของรายได้ ปี 2545 และ ปี 2547	5
4	จำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ราย ภาค และเขตการปกครอง พ.ศ.2547	6
5	จำนวนประชากรและครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา	30
6	จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ อบต.จอหอ แยกตามหมู่บ้าน	46
7	งบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2550	48
8	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	57
9	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงอายุ	58
10	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา	59
11	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ	59

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่	60
13	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลัก	61
14	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพรอง (อาชีพเสริม)	62
15	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้รวม/ครัวเรือน/ปี	63
16	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความถี่ของการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจากแหล่งข่าวต่างๆ	64
17	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	65
18	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพิ่มเติม	65
19	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสื่อที่ความต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพิ่มเติม	66
20	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	67
21	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน จำแนกตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนต่างๆ	71
23	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการมีส่วนร่วม ในการกำหนดปัญหาและวางแผน	71
24	คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ จำแนกตาม แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนต่างๆ	72
25	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	73
26	คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนต่างๆ	74
27	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	74
28	คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนต่างๆ	75
29	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการมีส่วนร่วม ในการติดตามและประเมินผล	76
30	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรอิสระต่างๆ	78

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
31	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิธี Stepwise (Y_1 = การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน)	79
32	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิธี Stepwise (Y_2 = การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ)	81
33	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิธี Stepwise (Y_3 = การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์)	83
34	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิธี Stepwise (Y_4 = การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล)	85
35	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง และเจ้าหน้าที่ อบต.จอหอ เกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	87
36	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแนวทาง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ประสบปัญหาในการมีส่วนร่วม	88
37	จำนวนและร้อยละของเจ้าหน้าที่ อบต.จอหอ จำแนกตามแนวทาง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ประสบปัญหา	89
38	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง และเจ้าหน้าที่ อบต.จอหอ จำแนกตามอุปสรรคของการมีส่วนร่วม	90
ตารางผนวกที่		
1	ตารางแสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ	110

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม	32
2	แผนที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา	44
3	โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหาร อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา	47

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

นับจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 เมื่อ พ.ศ.2504 จนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยได้วางเป้าหมายในการพัฒนาประเทศไว้หลายด้าน เช่น เป้าหมายทางด้านสังคม เป้าหมายทางการเมือง และเป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่ง คือ เป้าหมายทางด้านเศรษฐกิจ และได้มีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจโดยมีวัตถุประสงค์หลัก 4 ประการ ได้แก่

1. ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ พิจารณาถึงความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาเศรษฐกิจ
2. ความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ พิจารณาถึงความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างสม่ำเสมอ โดยจะคำนึงถึงเสถียรภาพของผลผลิตและราคา เสถียรภาพของรายได้และการจ้างงาน
3. เสรีภาพทางเศรษฐกิจ พิจารณาถึงเสรีภาพของรัฐบาลในการกำหนดนโยบายของประเทศ และเสรีภาพของเอกชนในการเลือกทำการผลิตหรือบริโภครายได้ที่ชอบเขตของกฎหมายศีลธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี
4. ความยุติธรรมทางเศรษฐกิจ พิจารณาถึงความยุติธรรมในการกระจายรายได้และการได้รับสิ่งที่เป็นความจำเป็นขั้นมูลฐาน ได้แก่ ที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางเอาไว้ จึงได้มีการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ โดยเริ่มมีการใช้แผนฯ ฉบับที่ 1 เมื่อ พ.ศ.2504 และแผนฯ ฉบับอื่นๆ ตามมา ซึ่งแนวทางดังกล่าวเป็นแนวทางที่เน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการค้า การลงทุน จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ จากประเทศเกษตรกรรมมาเป็นประเทศอุตสาหกรรม ทำการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าและผลิตเพื่อส่งออก โดยนำทรัพยากรธรรมชาติและความได้เปรียบในเรื่องแรงงานราคาถูกมาใช้ในการขยายฐานการผลิต การพัฒนาที่เห็นเป็นรูปธรรม

ในส่วนดังกล่าว (วารสารเศรษฐกิจและสังคม, 2547 : 6-7) คือ เศรษฐกิจเจริญเติบโตในอัตราสูงถึงร้อยละ 8 ต่อปี รายได้ต่อคนในปี 2539 เฉลี่ย 75,000 บาทต่อปี ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายร้อยละ 6 ความยากจนบรรเทาเบาบางลง ฐานะการคลังของประเทศมั่นคง ทั้งการเกินดุลการค้า และทุนสำรองเงินตราต่างประเทศที่มีมากขึ้นเทียบกับมูลค่านำเข้าถึง 6.6 เดือน และเมื่อพิจารณาจากรายที่ 1 พบว่าตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติต่อคน และรายได้ประชาชาติต่อคน มียอดเพิ่มขึ้นจาก 86,322 และ 61,507 พันล้านบาท ในปี 2545 มาเป็น 120,036 และ 86,321 พันล้านบาท ในปี 2548 นั้นแสดงให้เห็นว่าเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวมมีความเจริญเติบโตและประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น การพัฒนาดังกล่าวส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติด้านการผลิต ณ ราคาประจำปี ในช่วงปี 2545-2549

(หน่วย : พันล้านบาท)

	2545	2546	2547	2548	2549*
1 ภาคการเกษตร	514.3	615.9	668.8	733.3	841.1
2 เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และป่าไม้	406.8	506.6	561.9	623.9	727.4
3 การประมง	107.4	109.2	107.0	109.4	113.7
4 นอกภาคเกษตร	4,936.4	5,301.5	5,820.7	6,362.3	6,989.2
5 เหมืองแร่ และข่อยหิน	135.9	154.6	175.4	222.6	256.8
6 อุตสาหกรรม	1,836.1	2,061.6	2,235.6	2,461.9	2,748.5
7 ไฟฟ้า ก๊าซ และประปา	175.6	191.0	210.9	220.4	238.9
8 การก่อสร้าง	165.7	174.7	194.5	216.4	235.0
9 การค้าส่งและค้าปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน	866.3	888.0	970.8	1,039.4	1,110.2
10 โรงแรม และภัตตาคาร	309.6	299.6	334.2	346.9	386.4
11 การขนส่ง การเก็บรักษาสินค้า และการคมนาคม	449.3	457.2	492.5	519.7	567.1
12 สถาบันการเงิน	170.0	202.3	233.7	262.1	283.4
13 อสังหาริมทรัพย์ การเช่า และกิจกรรมทางธุรกิจ	171.8	177.8	188.2	198.5	209.0
14 การบริหารราชการแผ่นดิน การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ	244.8	262.3	295.9	325.9	350.1
15 การศึกษา	211.3	221.2	248.9	281.0	316.4
16 งานด้านสุขภาพ และงานสังคมสงเคราะห์	107.7	106.8	116.7	135.2	150.0

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(หน่วย : พันล้านบาท)

	2545	2546	2547	2548	2549*
17 กิจกรรมด้านการบริการชุมชน สังคม บริการส่วนบุคคลอื่นๆ	84.9	96.7	115.2	123.8	128.9
18 ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	7.5	7.8	8.2	8.5	8.7
19 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	5,450.6	5,917.4	6,489.5	7,095.6	7,830.3
20 รวม : รายได้สุทธิจากต่างประเทศ	-188.4	-242.9	-291.0	-344.0	-322.2
21 ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ	5,262.2	5,674.4	6,198.4	6,751.6	7,508.2
22 หัก : ภาษีทางอ้อมหักเงินอุดหนุน	587.6	675.3	699.8	767.9	882.4
23 ค่าเสื่อมราคา	790.9	824.2	868.2	927.4	994.8
24 รายได้ประชาชาติ	3,883.7	4,174.9	4,630.4	5,056.3	5,631.0
25 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อคน (บาท)	86,322	92,960	101,087	109,563	120,036
26 ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติต่อคน (บาท)	83,338	89,144	96,553	104,251	115,098
27 รายได้ประชาชาติต่อคน (บาท)	61,507	65,587	72,128	78,074	86,321

หมายเหตุ: 1. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ [สศช.] ได้ปรับปรุงการจำแนกหมวดหมู่ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศด้านการผลิต โดยจัดตามมาตรฐานอุตสาหกรรม(ประเทศไทย) ปี 2544 จากเดิมใช้ปี 2515

2. เดือนธันวาคม 2550 สศช. ได้ปรับปรุงข้อมูลรายได้ประชาชาติรายปี ย้อนหลังถึงปี 2547

* หมายถึง ตัวเลขประมาณการ

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย ณ วันที่ 17 ธันวาคม 2550

อย่างไรก็ตามผลจากการพัฒนาที่เกิดขึ้นนั้น ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย ทั้งนี้เนื่องมาจากระบบการบริหารงานทางเศรษฐกิจและการเมือง ระบบราชการมีลักษณะรวมศูนย์อำนาจ ความเจริญกระจุกตัวอยู่เฉพาะประชาชนบางกลุ่ม โครงสร้างการผลิตที่ต้องพึ่งพาทุนและเทคโนโลยีจากต่างประเทศ โดยเศรษฐกิจพึ่งการค้าระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 46.4 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ การพัฒนาต้องพึ่งเงินกู้ก่อนข้างมาก ช่องว่างระหว่างการลงทุนกับการออมสูงถึงร้อยละ 8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ประชาชนเป็นหนี้ที่มีได้ก่อให้เกิดรายได้มากขึ้น สาเหตุเหล่านี้ส่งผลให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้และความยากจน นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาการว่างงาน ปัญหาสังคมที่ทวีความรุนแรงขึ้น ทั้งด้านปัญหาอาชญากรรม

และยาเสพติด การทุจริตคอร์รัปชัน ทรัพยากรธรรมชาติถูกนำมาใช้อย่างสิ้นเปลืองจนเกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 2 ซึ่งแสดงรายได้เฉลี่ยและรายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือนในแต่ละภาคของประเทศไทยแล้ว พบว่า ครัวเรือนในกรุงเทพมหานครมีรายได้เฉลี่ยและรายจ่ายเฉลี่ยสูงกว่าครัวเรือนในภาคอื่นๆ รองลงมา ได้แก่ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาจากตัวเลขดังกล่าวแล้ว จะเห็นว่าครัวเรือนในกรุงเทพฯ มีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าภาคอื่นๆ เป็นจำนวนมาก นั้นแสดงให้เห็นว่าความเจริญกระจุกตัวอยู่ในเมือง

ตารางที่ 2 รายได้เฉลี่ยและรายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือนในประเทศไทย จำแนกตามภาค ปี 2545 และ ปี 2547

(หน่วย : บาท/ครัวเรือน/เดือน)

ภาค	รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน		รายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือน	
	2545	2547	2545	2547
กรุงเทพมหานคร	29,425	29,696	18,995	19,841
ภาคกลาง	15,770	17,532	11,128	12,641
ภาคเหนือ	9,294	10,713	6,793	8,241
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	9,298	10,184	6,876	7,781
ภาคใต้	12,685	14,678	9,819	11,837
ทั่วประเทศ	13,527	14,856	9,605	10,933

หมายเหตุ: ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ประมวลผลโดย สำนักพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการกระจายรายได้ สศช.

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 3 ที่แสดงถึงรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนซึ่งจำแนกตามควินไทล์ (Quintile) ของรายได้ ปี 2545 และปี 2547 พบว่า ครัวเรือนกลุ่มที่ 5 (20 % สุดท้าย ที่รวยที่สุด) มีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าครัวเรือนกลุ่มที่ 1 (20 % แรก ที่จนที่สุด) เป็นจำนวนมาก นั้นแสดงให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ระหว่างเมืองกับชนบท และนับวันปัญหาดังกล่าวยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น

ตารางที่ 3 รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน จำแนกตามควินไทล์ (Quintile) ของรายได้ ปี 2545 และปี 2547

(หน่วย : บาท/ครัวเรือน/เดือน)

ควินไทล์	รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน	
	2545	2547
ควินไทล์ 1 (20% แรกจนที่สุด)	3,582	4,177
ควินไทล์ 2	5,732	6,613
ควินไทล์ 3	8,324	9,392
ควินไทล์ 4	12,662	14,199
ควินไทล์ 5 (20% สุดท้ายจนที่สุด)	30,554	32,481
ทั่วประเทศ	13,527	14,856

หมายเหตุ: ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ประมวลผลโดย สำนักพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการกระจายรายได้ สศช.

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำหรับปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของประชาชนนั้นพิจารณาจากตารางที่ 4 จะพบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่กู้ยืมเงินเพื่อใช้จ่ายในครัวเรือนประมาณร้อยละ 65 ของวงเงินกู้ยืม และนำไปทำธุรกิจที่มีใช้การเกษตร การเกษตร และหนี้อื่นๆ ประมาณร้อยละ 35 ซึ่งหนี้ส่วนใหญ่เหล่านี้มิได้นำไปลงทุนเพื่อก่อให้เกิดรายได้ที่จะสามารถนำมาชำระหนี้เงินกู้ได้ตามกำหนด และอาจจะต้องดำเนินการกู้ยืมเงินเพื่อชำระหนี้ดังกล่าวอีกต่อไป จนเกิดปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มากขึ้นเรื่อยๆ

จากปัญหาดังกล่าวที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจที่เน้นความเจริญเติบโตเป็นการพัฒนาที่ไม่สมดุลและไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในระยะยาว ดังนั้น จึงได้มีการทบทวนแนวทางการวางแผนและพัฒนาเศรษฐกิจใหม่ โดยได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ซึ่งเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และปรับระบบการบริหารประเทศให้มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงได้ และในแผนฯ ฉบับที่ 9 เป็นแผนฯ ที่มุ่งฟื้นฟูเศรษฐกิจให้หลุดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ มีการวางรากฐานระบบเศรษฐกิจใหม่ ปรับโครงสร้างการบริหารบ้านเมืองโดยการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางรากฐานการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง มีระบบบริหารจัดการที่ดีในทุกระดับ ขณะเดียวกันมีการใช้ศักยภาพด้านเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยที่ประณีประนอม เปิดกว้าง เป็นแกนใน

ตารางที่ 4 จำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม รายภาค และเขตการปกครอง พ.ศ.2547

ภาคและเขตการปกครอง	วัตถุประสงค์ของการกู้ยืม											
	เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน				เพื่อใช้ทำธุรกิจ				เพื่อใช้ทำ			
	รวม		ซื้อ/เช่า		ใช้จ่ายอุปโภคบริโภค		ที่ไม่ใช่การเกษตร		การเกษตร		หนี้อื่นๆ (1)	
	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ
ทั่วราชอาณาจักร	68,747.00	65.7	38,140.00	36.5	30,607.00	29.2	15,888.00	15.2	16,852.00	16.2	2,984.00	2.9
กรุงเทพฯและ 3 จังหวัด(2)	121,851.00	78.3	84,003.00	54	37,848.00	24.3	27,678.00	17.8	1,425.00	0.9	4,668.00	3
ภาคกลาง	73,641.00	63.9	45,165.00	39.2	28,476.00	24.7	15,723.00	13.6	24,488.00	21.3	1,332.00	1.2
ในเขตเทศบาล	81,347.00	65.9	49,406.00	40	31,941.00	25.9	31,736.00	25.7	8,967.00	7.3	1,312.00	1.1
นอกเขตเทศบาล	70,510.00	63	43,442.00	38.8	27,068.00	24.2	9,219.00	8.3	30,794.00	27.5	1,339.00	1.2
ภาคเหนือ	57,750.00	60.9	30,798.00	32.5	26,952.00	28.4	11,560.00	12.2	24,043.00	25.3	1,540.00	1.6
ในเขตเทศบาล	87,360.00	66.8	46,244.00	35.4	41,116.00	31.4	31,069.00	23.8	9,039.00	6.9	3,255.00	2.5
นอกเขตเทศบาล	50,020.00	58.5	26,765.00	31.3	23,255.00	27.2	6,468.00	7.5	27,960.00	32.7	1,092.00	1.3
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	52,429.00	63	20,332.00	24.4	32,097.00	38.5	11,981.00	14.4	16,985.00	20.4	1,883.00	2.3
ในเขตเทศบาล	132,798.00	69.8	65,184.00	34.3	67,614.00	35.5	47,432.00	24.9	5,897.00	3.1	4,106.00	2.2
นอกเขตเทศบาล	36,267.00	58.7	11,312.00	18.3	24,955.00	40.4	4,853.00	7.9	19,214.00	31.1	1,436.00	2.3

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ภาคและเขตการปกครอง	วัตถุประสงค์ของการกู้ยืม											
	เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน				เพื่อใช้ทำธุรกิจ				เพื่อใช้ทำ			
	รวม		ซื้อ/เช่า		ใช้จ่ายอุปโภคบริโภค		ที่ไม่ใช่การเกษตร		การเกษตร		หนี้อื่นๆ (1)	
	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ
ภาคใต้	51,930.00	56.40	25,356.00	27.50	26,574.00	28.80	17,516.00	19.00	14,514.00	15.80	8,166.00	8.90
ในเขตเทศบาล	93,217.00	71.40	53,438.00	40.90	39,779.00	30.50	29,499.00	22.60	5,970.00	4.60	1,805.00	1.40
นอกเขตเทศบาล	39,743.00	49.20	17,066.00	21.10	22,677.00	28.10	13,978.00	17.30	17,037.00	21.10	10,043.00	12.40

หมายเหตุ: 1. (1) หนี้อื่นๆ ได้แก่ หนี้จากการค้ำประกันบุคคลอื่น หนี้ค่าปรับหรือจ่ายชดเชยค่าเสียหาย เป็นต้น

2. (2) หมายถึง จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสมุทรปราการ

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การพัฒนา ใช้ศักยภาพด้านการผลิตและบริการ โดยเฉพาะด้านการเกษตร การแปรรูปการเกษตร และอาหาร การท่องเที่ยวที่หลากหลาย เป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

การพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทางที่มีการทบทวนใหม่ให้เห็นเป็นรูปธรรม คือ การรวมกลุ่มของชุมชนในลักษณะที่เรียกว่า “เศรษฐกิจชุมชน” เพื่อให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะ คนในชุมชนย่อมทราบถึงปัญหาและความต้องการภายในชุมชน และเห็นว่าวิถีทางของเศรษฐกิจชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน(ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2548) เนื่องจากการพัฒนาขีดความสามารถของคน ครอบครัว และชุมชน จากการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพึ่งพาตนเอง พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการอนุรักษ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่ข้อสงสัยเกี่ยวกับ “เศรษฐกิจชุมชน” ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ชุมชนแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน ทั้งด้านประเพณี วัฒนธรรม และการดำรงชีวิต ส่งผลให้เศรษฐกิจของแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน ฉะนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในแต่ละพื้นที่ที่จะเกิดขึ้นได้อย่างไร การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจของคนภายในชุมชนนั้นๆ ประกอบไปด้วยปัจจัยใดบ้าง ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนคืออะไร ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นอย่างไร จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่ง

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนนี้ ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ [อบต.จอหอ] อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เป็นตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทที่มีเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น ไปสู่ความเจริญเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองและการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม แต่เป็นพื้นที่ที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งประสบปัญหาการก่อกวนที่ไม่เกิดรายได้ในระดับสูง (ดังตารางที่ 4) ในขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ยังคงทำการเกษตร ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและมีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ซึ่งความแตกต่างที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน ประกอบกับการปกครองในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นให้สามารถพัฒนาตนเองทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกๆ ด้าน ด้วยเหตุนี้พื้นที่ดังกล่าวจึงมีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษา เพื่อตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา ตลอดจนข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ อบต.จอหอ และพื้นที่ใกล้เคียงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคม ของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคม ของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ดังกล่าวต่อไป
2. ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ดังกล่าว ตลอดจนเป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่อื่นๆ
3. ทราบถึงปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพิจารณาแก้ไขปัญหา ตลอดจนแนวทางส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่อื่นๆ

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 9 หมู่บ้าน มีครัวเรือนรวมทั้งหมด 2,819 ครัวเรือน
3. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย
 - 3.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล มี 5 ปัจจัย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่
 - 3.2 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ มี 2 ปัจจัย ได้แก่ อาชีพ และรายได้รวม/ครัวเรือน/ปี
 - 3.3 ปัจจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน มี 2 ปัจจัย ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร และความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน
4. การมีส่วนร่วมในพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล โดยให้น้ำหนักทั้ง 4 ขั้นตอน เท่าๆ กัน
5. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ครอบคลุมแนวทางการพัฒนา 9 มาตรการ คือ การเกษตรผสมผสาน(ทฤษฎีใหม่) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ การพัฒนากลุ่มอาชีพ การจัดทำผังเครือข่ายองค์กรชุมชน การจัดการร้านค้าชุมชนและตลาดนัดชุมชน การพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน การจัดตั้งเวทีประชาคมอำเภอ และการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร
6. ระยะเวลาที่ทำการศึกษา โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนสิงหาคม-ตุลาคม 2550

นิยามศัพท์

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในความหมายหรือคำจำกัดความของคำบางคำ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดความหมายและขอบเขตของคำต่างๆ ดังนี้

ควินไทล์ หมายถึง การจัดจำแนกครัวเรือนออกเป็น 5 กลุ่ม เท่า ๆ กัน โดยจัดเรียงครัวเรือนตามรายได้ประจำต่อคนต่อเดือนจากน้อยไปหามาก

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชน

ปัจจัย หมายถึง ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ รายได้รวม/ครัวเรือน/ปี และปัจจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร และความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดที่ประชากรกลุ่มเป้าหมายได้รับการศึกษา

รายได้รวม/ครัวเรือน/ปี หมายถึง รายได้ที่เป็นตัวเงินจากการประกอบอาชีพภายในรอบปีที่ผ่านมา

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ หมายถึง ระยะเวลาที่กลุ่มตัวอย่างเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจ้อหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

การได้รับข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การที่ประชาชนในพื้นที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจากแหล่งต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หอกระจายข่าว

ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทางเศรษฐกิจ ทั้งด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการบริการ โดยดำเนินการในด้านการผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิต โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจในชุมชนของตนเอง มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ บนรากฐานของความสามารถและทรัพยากรที่มีอยู่

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน หมายถึง การพัฒนาที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยครอบคลุมแนวทางการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม 9 มาตรการ คือ การเกษตรผสมผสาน (ทฤษฎีใหม่) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ การพัฒนากลุ่มอาชีพ การจัดทำผังเครือข่ายของกิจกรรมชุมชน การจัดการค้าชุมชนและตลาดนัดชุมชน การพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน การจัดตั้งเวทีประชาคมอำเภอ และการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจ้อหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมีองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

ความหมายของการมีส่วนร่วม

ศิริวรรณ วัชรพงศ์ (2546 อ้างถึง สุรินทร์ คล้ายจินดา, 2539) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่บุคคลเข้ามาเกี่ยวข้อง ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหาด้วยตนเองในการดำเนินงานเน้นการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ร่วมกับการใช้วิทยาการอย่างชำนาญและเหมาะสม เพื่อแก้ไขปัญหาและสนับสนุนให้สัมฤทธิ์ผลในการพัฒนาพร้อมกับติดตามงานขององค์กรและผู้ที่เกี่ยวข้อง

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือ การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินการ โครงการและร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะประเมิน โครงการนั้นๆ ด้วย

อาจสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่บุคคล กลุ่มคนหรือองค์กร ที่มีความสนใจและมีเป้าหมายทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองร่วมกัน ได้มาร่วมกันคิดเพื่อแก้ไขปัญหา ร่วมกันวางแผน ร่วมกันดำเนินกิจกรรมในชุมชน ในลักษณะของการลงแรง การบริจาคทรัพย์สินของ ร่วมกันแบ่งปัน

ผลประโยชน์ และทำการติดตามประเมินผล เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในชุมชนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

เงื่อนไขของการมีส่วนร่วม

นรินทร์ชัย พัฒนาพงศา (2546 อ้างถึง นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์, 2527) กล่าวถึงเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมว่าอย่างน้อยต้องประกอบด้วย 3 ประการ คือ

1. ประชาชนต้องมีอิสระที่จะมีส่วนร่วม (freedom to participate)
2. ประชาชนต้องสามารถที่จะมีส่วนร่วม (ability to participate)
3. ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม (willingness to participate)

นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมจะสำเร็จได้ต้องขึ้นกับเงื่อนไข ดังนี้ คือ ต้องมีเวลาที่จะมีส่วนร่วม ต้องไม่เสียเงินทองหรือค่าใช้จ่ายเกินกว่าผลตอบแทนที่จะได้รับ ต้องไม่รู้สึกกระทบกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่ และต้องสามารถสื่อสารรู้เรื่องทั้ง 2 ฝ่าย

อาจกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน จะเกิดขึ้นได้ต้องเริ่มจากความต้องการช่วยเหลือตนเอง และความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ซึ่งการมีส่วนร่วมจะบรรลุผลสำเร็จได้ ย่อมขึ้นอยู่กับเงื่อนไข ดังนี้

1. ประชาชนต้องมีความรู้ความสามารถ มีอิสรภาพ และมีความเต็มใจ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ
2. ประชาชนต้องมีเวลา มีความสนใจ มีทุนทรัพย์ เพียงพอที่จะมีส่วนร่วมได้ โดยไม่กระทบกระเทือนต่อตำแหน่งหรือหน้าที่การงาน
3. ต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานของทางราชการหรือองค์กร ในการให้โอกาสแก่ประชาชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วม

รูปแบบของการมีส่วนร่วม

ธิตี กิตติวิทิตคุณ (2540 อ้างถึง Cohen and Uphoff, 1990) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจไปปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากรธรรมชาติ การบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefit)
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

ปิยะ ประทีปรักมณี (2546 อ้างถึง อนุภรณ์ สุวรรณสัทิสกร, 2539) ได้กล่าวถึง แนวทางการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง

1. ร่วมคิด คือ ร่วมในการประชุมหรือปรึกษาหารือในการวางโครงการ วิธีการดำเนินงาน การติดตามตรวจสอบและการดูแลรักษา เพื่อให้กิจกรรมโครงการได้ผลตามวัตถุประสงค์
2. ร่วมตัดสินใจ คือ เมื่อมีการประชุมปรึกษาหารือแล้ว จะต้องร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมหรือแนวทางที่เห็นว่าดีที่สุดหรือเหมาะสมที่สุด
3. ร่วมปฏิบัติ คือ เข้าร่วมในการดำเนินงานตามโครงการ เช่น ร่วมออกแรง ร่วมบริจาคทรัพย์ เป็นต้น
4. ร่วมติดตามและประเมินผลโครงการ คือ เมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้ว ได้มีส่วนร่วมในการตรวจตรา ดูแลรักษา และประเมินผลประโยชน์ที่เกิดจากโครงการ

อาจกล่าวได้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วม คือ พฤติกรรมที่ผู้เกี่ยวข้องกระทำกิจกรรมร่วมกัน โดยช่วยกันศึกษาสาเหตุของปัญหา ร่วมกันคิดและตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหา ร่วมกันดำเนินการตามที่ตัดสินใจ จากนั้นก็ร่วมรับประโยชน์จากการดำเนินการ ตลอดจนร่วมประเมินผลการดำเนินการด้วย

แนวคิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

แนวคิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนามืองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

ความหมายของการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

ธิติ กิตติวิทิตคุณ (2540 อ้างถึง Erwin, 1976) ได้ให้แนวคิดการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546) สรุปว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนา คือ การเข้าไปมีส่วนแบ่งในอำนาจการตัดสินใจในการกำหนดสิ่งที่ชุมชนหรือสังคมต้องการ แล้วร่วมกันค้นหาสภาพปัญหาของชุมชน จากนั้นจึงกำหนดแนวทางเลือกที่จะทำให้ได้สิ่งที่ปรารถนานั้น แล้วร่วมปฏิบัติ จากนั้นร่วมกันประเมินผลและรับผลประโยชน์

ศิริวรรณ วัชรพงศ์ (2546 อ้างถึง ประชญา เวสารัชช์, 2528) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในแง่ของการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมว่า เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยกลุ่มสังคม ซึ่งสามารถแสดงความต้องการหรือข้อเรียกร้องเพื่อปกป้องผลประโยชน์ร่วมของกลุ่ม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์บางประการทางสังคม เศรษฐกิจ หรือการเมือง

อาจกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนา หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อเรียกร้องหรือปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง โดยได้รับอำนาจในการตัดสินใจและการดำเนินการร่วมกัน

ความจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

ความจำเป็นของการมีส่วนร่วมที่สำคัญ สืบเนื่องจากการระบุไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ของไทย ซึ่งกำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วยในหลายหมวด เช่น หมวดสิทธิและเสรีภาพ หมวดการมีส่วนร่วมในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ที่เน้นให้ความสำคัญกับขบวนการจัดทำแผนซึ่งประชาชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมเรียนรู้ และกำหนดชีวิตของตน และมีการเคลื่อนไหวร่วมติดตามการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง (นรินทร์ชัย, 2546)

ระดับของการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

โดยทั่วไประดับของการมีส่วนร่วม อาจแบ่งได้เป็น 5 ระดับ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ให้ข้อมูล ของตนเอง / ครอบครัว / ชุมชน เนื่องจากประชาชนที่อยู่ในชุมชนย่อมทราบข้อมูลภายในชุมชนของตนเป็นอย่างดี ดังนั้น การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลย่อมทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง
2. การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร ทำให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับข้อมูล
3. เมื่อประชาชนทราบเกี่ยวกับปัญหาและมีข้อมูลในการตัดสินใจแล้ว ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
4. การมีส่วนร่วมในการทำ เป็นการดำเนินการตามที่ได้ตัดสินใจ
5. การมีส่วนร่วมสนับสนุน

สาเหตุที่บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ นั้น นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546 อ้างถึง นรินทร์ จงวุฒิเวศน์, 2527) เป็นเพราะปัจจัย 6 ประการ คือ

1. ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน เมื่อประชาชนมีความสนใจหรือห่วงใยเรื่องใดร่วมกัน ย่อมปรารถนาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในเรื่องนั้นๆ
2. ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกัน ผลักดันให้ประชาชนต้องมารวมกลุ่ม เพื่อวางแผน และลงมือแก้ไขความเดือดร้อนและความไม่พอใจในเรื่องดังกล่าวร่วมกัน
3. การตกลงร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนา ส่งผลให้เกิดการรวมตัวกันของชุมชนเพื่อดำเนินกิจกรรมเหล่านั้น
4. ความศรัทธาต่อบุคคลสำคัญหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น การลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์
5. ความเกรงใจต่อบุคคลที่เคารพนับถือ มีเกียรติยศ ตำแหน่ง ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจ จึงต้องเข้ามามีส่วนร่วม
6. อำนาจบังคับที่เกิดจากผู้มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาในปัจจุบันมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากรัฐธรรมนูญ ได้ให้สิทธิ เสรีภาพ แก่ประชาชน ให้สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เช่น การสำรวจความต้องการและจัดลำดับความต้องการ จัดทำประชาพิจารณ์ในการจัดสรรงบประมาณ และกำหนดเป้าหมายโครงการ ซึ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนย่อมแตกต่างกันไปตามความรู้ความสามารถและโอกาสที่ได้รับ ส่วนสาเหตุที่ทำให้ประชาชนต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา คือ ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน หรือความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกัน จนเป็นเหตุให้มีการตกลงร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนา

เทคนิคการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ว่าเป็นการพัฒนาที่ครอบคลุมถึงอาณาบริเวณพื้นที่ (geographical area-territorial) ความผูกพันกัน (common ties) และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (social interaction) ซึ่งเกิดความคิดริเริ่ม การพึ่งตนเอง อาศัยความร่วมมือร่วมใจ และความรู้สึกที่รับผิดชอบที่เป็นเจ้าของชุมชน โดยดำเนินการตามลำดับคือ

1. ร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์ชุมชน
2. ร่วมวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดในชุมชน พร้อมแนวทางแก้ไข
3. ร่วมเลือกวิธีที่เหมาะสมจากแนวทางเลือกต่างๆ แล้ววางแผนแก้ไขปัญหา
4. แบ่งความรับผิดชอบดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน
5. ร่วมติดตามและประเมินผลโครงการที่ดำเนินการไปแล้ว

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

วันชัย วัฒนศัพท์ (2546) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น คือ ช่วยเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ สร้างฉันทามติ ลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าในกรณีที่รุนแรง และยังง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546) กล่าวถึงข้อดีข้อเสียของการมีส่วนร่วมสรุปได้ดังนี้

สำหรับข้อดีของการมีส่วนร่วม คือ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยให้สามารถทำงานที่ยากบางอย่างสำเร็จได้ การดำเนินงานของชุมชนโปร่งใส และส่งเสริมให้บุคคลคิดช่วยตนเอง และความช่วยเหลือนั้นตรงกับความต้องการ อีกทั้งยังก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ

สำหรับข้อเสียของการมีส่วนร่วม คือ อาจทำให้เกิดความล่าช้าในการทำกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากความคิดเห็นของแต่ละฝ่ายขัดแย้งกัน ทำให้เสียทรัพยากรในการระดมความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม และหากการมีส่วนร่วมแฝงเร้นด้วยวัตถุประสงค์อื่นจะทำให้การมีส่วนร่วมเสียประโยชน์

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนหรือองค์กร คือ ช่วยเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ สร้างนันทามติ ช่วยให้สามารถทำงานที่ยากบางอย่างสำเร็จได้ และช่วยให้การดำเนินงานของชุมชนมีความโปร่งใสมากขึ้น แม้ว่าอาจจะทำให้เสียเวลาและทรัพยากรในการระดมความคิดเห็นไปบ้าง

แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน

แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2542) เป็นแนวคิดทฤษฎีใหม่ในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินงานเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจระดับรากฐานของสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล

เอกสารสัมมนาทบทวนองค์ความรู้ (2544) กล่าวถึง ระบบเศรษฐกิจชุมชน ว่าเป็นแนวทางการพัฒนาแบบผสมผสาน ที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม โดยสามารถรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง มุ่งรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นและเชื่อมโยงองค์กรชุมชนให้เป็นเครือข่าย

ความหมายของเศรษฐกิจชุมชน

กรมการปกครอง (2541) ได้ให้ความหมายของแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนว่า เศรษฐกิจชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจชาติ เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจระดับล่าง คือ ชุมชนชนบท ที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจระดับบน คือ ระดับประเทศ โดยมีการรวมกลุ่มทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อทำกิจกรรมการเกษตร กิจกรรมการผลิตนอกภาคเกษตร และกิจกรรมด้านบริการ

เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลหรือองค์กรชุมชนหรือเอกชน ร่วมกิจการ หรือช่วยกันดำเนินงานด้วยตนเองทั้งหมดหรือบางส่วน หรือรับช่วงงานจากเอกชนหรือกลุ่มองค์กรอื่น โดยการประสานงานร่วมกับพหุภาคี หน่วยงาน/เอกชน และผู้คนในท้องถิ่น มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสมช่วยเหลือการผลิต การตลาด ทุน การจัดการร่วมกันในเรื่องเกี่ยวกับ

การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การค้าขาย การบริการ การท่องเที่ยว การพัฒนาส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดรายได้ ส่งผลต่อคน ครอบครัว และชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2542)

เป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2542) เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยการใช้ “พลังพหุภาคี” และ “พลังทางสังคม ในรูปกลุ่มเครือข่ายและประชาคมระดับต่างๆ” เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาอย่างบูรณาการหรือแบบองค์รวมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน 3 ระดับ คือ

1. ระดับพื้นฐาน คือ การพัฒนาให้ชุมชน “พออยู่ พอกิน” หมายถึง มีการผลให้เพียงพอต่อการบริโภคในครอบครัว
2. ระดับปานกลาง คือ การพัฒนาให้ชุมชน “อยู่ดี กินดี” หมายถึง การรวมตัวขององค์กรให้การผลิตให้เกินพอ เพื่อนำผลผลิตส่วนเกินไปขายเป็นการเพิ่มรายได้
3. ระดับก้าวหน้า คือ การพัฒนาชุมชน “มั่งมี ศรีสุข” หมายถึง มีการดำเนินธุรกิจ โดยผู้ประกอบการในระดับครอบครัว กลุ่มและชุมชน ที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ ทำให้มีรายได้ตอบแทนเฉลี่ยคืนแก่สมาชิกชุมชนและเป็นสวัสดิการแก่ชุมชน

รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้กล่าวถึงรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ดังนี้

1. โครงสร้างรัฐบาลท้องถิ่น ประกอบด้วย ตำบล ซึ่งมีกิจกรรมการพัฒนาอันเกิดจากกระทรวง ทบวง กรม องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา ธุรกิจเอกชน ตลอดจนองค์กรการกุศล และองค์การบริหารส่วนตำบล [อบต.] ซึ่งมีหน้าที่จัดหา สาธารณูปโภค ส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และดูแลรักษา

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมอุตสาหกรรมในครัวเรือนและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร อีกทั้งยังทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานอื่น

2. กิจกรรมทางเศรษฐกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งต้องมีแผนพัฒนาตำบลประจำปีที่สอดคล้องกับปัญหา ความต้องการและศักยภาพของประชาชนส่วนใหญ่ในตำบลนั้น

และการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจะเกิดขึ้นและยั่งยืนได้ ต้องมีปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งผู้นำเศรษฐกิจชุมชน ชาวบ้าน และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ให้ความรู้ ความสามารถในการผลิต การแปรรูป การค้า การบริหารจัดการ และการติดต่อกับภายนอก การพัฒนากลุ่ม/องค์กร การสร้างกลุ่มและการดำเนินกิจกรรมกลุ่มที่มีผู้นำชาวบ้าน และผู้เกี่ยวข้องทำงานร่วมกัน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการระดมทุนในหมู่บ้าน การพัฒนาพื้นฐานกายภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและการผลิต

หลักการหรือวิธีการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (กรมการพัฒนาชุมชน, 2542)

1. การใช้พื้นที่ คือ หมู่บ้าน หรือ ชุมชน เป็นหน่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพราะชุมชนมีทรัพยากรในการผลิต
2. การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชนและเครือข่าย ให้เป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตั้งแต่การผลิต การบริโภค การแปรรูป การตลาด การบริหารจัดการ การบริหารทุนของชุมชน
3. การพัฒนากองทุนชุมชนทุกรูปแบบ เพื่อสนับสนุนปัจจัยการผลิต การตลาด การแปรรูป การจัดการ และด้านอื่นที่มีความจำเป็นและต้องการความช่วยเหลือ ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กองทุนสินเชื่อเพื่อการพัฒนาชนบท

4. การพัฒนาด้านการตลาดชุมชน ให้เป็นศูนย์รวมของผลิตภัณฑ์ ความต้องการ และเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการประสานการตลาดภายนอก ได้แก่ ศูนย์สาธิตการตลาด ลานค้าชุมชน ตลาดนัดชุมชน เป็นต้น

5. การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชนในด้านการจัดการพัฒนาทุน การพัฒนาระบบตลาด การพัฒนากระบวนการผลิตและแปรรูป และการจัดการทรัพยากรต่างๆ ในชุมชน

6. การพัฒนาระบบการทำงานพหุภาคี ประสานหน่วยงานภายในและภายนอกชุมชน ภาครัฐราชการ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมหรือ โครงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในด้านต่างๆ

7. การพัฒนาระบบฐานข้อมูล การรายงาน การติดตามผลโครงการเศรษฐกิจชุมชน เพื่อจะได้ทราบเป้าหมาย แผนงาน ผลงาน และการปรับปรุงแก้ไขการบริหารงาน

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

กรมพัฒนาชุมชน ได้วางแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาเงินทุน เพื่อให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีทุนในการประกอบอาชีพ โดยเน้นการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกิจกรรมเครือข่าย กลุ่มอาชีพ และครัวเรือนยากจน

2. การพัฒนาการผลิต ให้สามารถพัฒนาคุณภาพการผลิตและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ให้ได้คุณภาพ และมาตรฐานทั้งด้านวัตถุดิบ การแปรรูป และการบรรจุภัณฑ์

3. การพัฒนาการตลาด ให้สามารถจำหน่ายสินค้าจากชุมชนได้มากขึ้น และซื้อสินค้าได้ในราคาถูกลง รวมทั้งสามารถประกอบการทางด้านธุรกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การพัฒนาการบริหารและการจัดการ เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการให้สามารถบริหาร/จัดการโครงการ/กิจกรรมของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

และนำแนวทางข้างต้น ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม 9 มาตรการ ได้แก่

1. การดำเนินงานการเกษตรผสมผสาน
2. การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน
3. การสนับสนุนระดมทุนจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในรูปแบบต่างๆ
4. การพัฒนากลุ่มอาชีพ
5. การจัดทำผังเครือข่ายองค์กรชุมชน
6. การจัดลานค้าชุมชนและตลาดนัดชุมชน
7. การพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน
8. การจัดตั้งเวทีประชาคมอำเภอ
9. จัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร

กล่าวโดยสรุปได้ว่า แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน เป็นแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจระดับรากฐานของสังคม อันได้แก่ ครอบครัว ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นหลัก ใช้พื้นที่ การรวมกลุ่ม/องค์กรชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นแนวทางในการพัฒนา โดยเน้นการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาเงินทุน การพัฒนาการผลิต การพัฒนาการบริหารจัดการ และการพัฒนาการตลาด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิสากร วินิจฉัยภาค (2530) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในกิจกรรมของสหกรณ์การเกษตร เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสำคัญของแต่ละปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม ซึ่งปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 1). ภูมิหลังของสมาชิกสหกรณ์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส การศึกษา 2). ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ทรัพย์สินหลังจากหักหนี้สิน รายได้รวม รายจ่ายรวม จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้ 3). ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ ตำแหน่งในสหกรณ์ การเป็นสมาชิกกลุ่ม 4). ปัจจัยทางจิตลักษณะ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเรื่อง การมีส่วนร่วม สิ่งบั่นทอนการเข้าร่วม ความคาดหวังผลประโยชน์ และทัศนคติต่อการมีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ตำแหน่งในสหกรณ์ เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมมากที่สุด เนื่องจากมีหน้าที่รับผิดชอบงานของสหกรณ์โดยตรง และปัจจัยทางเศรษฐกิจ

เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วม ส่วนปัจจัยทางจิตลักษณะ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเรื่องการมีส่วนร่วมก็เป็นปัจจัยที่สำคัญในการมีส่วนร่วม

จากการตรวจเอกสารรายงานฉบับนี้ ผู้วิจัยได้นำส่วนของแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมบางปัจจัย มาใช้กับงานวิจัยนี้

ชิตติ กิตติวิทิตคุณ (2540) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชน ซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคม จิตวิทยาสังคม ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยข้างต้นกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้าน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านประชากรที่ต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่ต่างกัน ส่วนความแตกต่างของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (รายได้) ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านจิตวิทยา มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนต่างกัน สำหรับอุปสรรคและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนที่สำคัญ คือ ปัญหาด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอ และหน่วยงานราชการขาดการประสานงานในการให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชน ซึ่งภาครัฐจะต้องปรับปรุงแก้ไขต่อไป

จากการตรวจเอกสารรายงานฉบับนี้ ผู้วิจัยได้นำปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมบางปัจจัย มาใช้ในงานของผู้วิจัย

อนุพงศ์ ถาวรวงศ์ (2542) ทำการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองแบบพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ ในจังหวัดจันทบุรี พบว่าปัญหาและข้อเสนอแนะในเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองแบบพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ จำแนกออกเป็น 9 ด้าน ตามกรอบนโยบาย โดยทุกด้านมีปัญหาเกิดขึ้นใน 2 ภาค คือ ภาครัฐและภาคประชาชน คือ ด้านบุคลากรภาครัฐไม่เพียงพอ ขาดคุณภาพ ประชาชนไม่สนใจเท่าที่ควร การจัดตั้งกลุ่มเป็นไปได้ยากเพราะประชาชนดำรงชีพในลักษณะปัจเจกนิยม และด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์มีจำกัด ไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน อีกทั้งด้านบริหารจัดการยังพบว่าผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ ผู้ปฏิบัติงานขาดความเอาใจใส่ในงานที่รับผิดชอบ จึงมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาโดยให้ทุกฝ่ายทำงานแบบบูรณาการและให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา

จากการตรวจเอกสารรายงานฉบับนี้ ผู้วิจัยได้นำส่วนของแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 9 มาตรการ มาใช้กับงานวิจัยในครั้งนี้

รัชดาภรณ์ ชาญชากริตพงศ์ (2543) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร การพัฒนาชุมชนของประชาชน ศักยภาพของชุมชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน ศักยภาพของนักพัฒนาชุมชนในการปฏิบัติงานตามทัศนะของประชาชน ช่องทางการสื่อสารงานพัฒนาชุมชนที่เข้าถึงประชาชน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน ตลอดจนปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตพื้นที่ที่ทำการศึกษ ผลการวิจัยพบว่า 1). ลักษณะทางประชากรของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และตำแหน่งในชุมชน มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารการพัฒนาชุมชน ส่วนเพศ สถานภาพสมรส ภูมิลำเนาเดิม ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารการพัฒนาชุมชน 2). การเปิดรับข่าวสารการพัฒนาชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน 3). ศักยภาพของชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน 4). ศักยภาพของนักพัฒนาชุมชนในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนตามทัศนะของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน

จากการตรวจเอกสารรายงานฉบับนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเกี่ยวกับการสื่อสารและการได้รับข้อมูลข่าวสาร มาใช้กับการออกแบบสอบถาม

มณี จันทร์ไทย (2546) ศึกษาเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนชนบท โดยแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของชุมชน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในพื้นที่ที่ทำการศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของชุมชนมากที่สุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของชุมชน ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนชนบทของประชาชน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารจากภายนอก การเข้าถึงระบบข้อมูลเพื่อการพัฒนาและรายได้ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของชุมชน ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารจากภายนอก รายได้ จำนวนกลุ่มที่เป็น

สมาชิกในสังคม อายุ และการเข้าถึงระบบข้อมูลเพื่อการพัฒนา ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการพัฒนา ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารจากภายนอก การเข้าถึงระบบข้อมูลเพื่อการพัฒนา และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การดำเนินงานของชุมชน ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารจากภายนอก การเข้าถึงระบบข้อมูลเพื่อการพัฒนา ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน และรายได้ ตามลำดับ

จากการตรวจเอกสารรายงานฉบับนี้ ผู้วิจัยได้นำส่วนของการมีส่วนร่วม ทั้ง 4 ขั้นตอน และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ตลอดจนข้อมูลในการตั้งคำถาม มาเป็นแนวทางในการออกแบบสอบถาม

ศิริวรรณ วัชรพงศ์ (2546) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาท่าพล อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก โดยทำการศึกษาลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติ ของประชาชน ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าว ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความต้องการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ การระบุปัญหาและสาเหตุของปัญหา การวางแผนการดำเนินงาน การลงทุนและปฏิบัติงาน และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานในระดับสูง และพบว่า ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความต้องการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

จากการตรวจเอกสารรายงานฉบับนี้ ผู้วิจัยได้นำส่วนของแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม และรูปแบบวิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามประชาชนในพื้นที่ที่ทำการศึกษา มาใช้กับงานวิจัยในครั้งนี้

บทที่ 3

ระเบียบและวิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาถึงระดับของการมีส่วนร่วม ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา นั้น จะใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) และ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยอื่น ๆ ที่ทำการวิจัยในลักษณะเดียวกัน เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแบบสอบถาม

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 9 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 2,819 ครัวเรือน และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ

2. การคัดเลือกตัวอย่าง

การคัดเลือกตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของครัวเรือน จำนวน 350 ตัวอย่าง จากจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 2,819 ครัวเรือน เพื่อสอบถามเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ อบต.จอหอ จำนวน 20 ตัวอย่าง เพื่อสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนจากครัวเรือน มีวิธีการดังนี้

2.1 จากจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,819 ครัวเรือน สามารถคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane ดังนี้

$$n = \frac{N}{(1 + Ne^2)}$$

โดยกำหนดให้ n = ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

N = จำนวนครัวเรือนทั้งหมด

e = ค่าความคลาดเคลื่อน ซึ่งในการศึกษานี้กำหนดให้เท่ากับ 0.05

จากสูตรข้างต้นจะได้

$$\begin{aligned} n &= \frac{2,819}{1 + (2,819)(0.05^2)} \\ &= 350.29 \text{ หรือประมาณ } 350 \end{aligned}$$

เพื่อให้การวิจัยครอบคลุมจำนวนประชากรทั้งหมด ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของครัวเรือนจำนวน 350 ตัวอย่าง เพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้

2.2 จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 ตัวอย่าง เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรจากทุกหมู่บ้าน จึงกำหนดสัดส่วนของประชากรต่อกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านต่างๆ โดยใช้สูตรการกระจายตามสัดส่วน (ศิริวรรณ วัชรพงศ์, 2546) ดังนี้

$$n_i = n \cdot \frac{N_i}{N}$$

เมื่อ	n_i	=	จำนวนตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน
	n	=	จำนวนตัวอย่างที่ต้องการทั้งหมด ซึ่งมีจำนวน 350 ตัวอย่าง
	N_i	=	จำนวนครัวเรือนทั้งหมดของแต่ละหมู่บ้าน
	N	=	จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ซึ่งมี 2,819 ครัวเรือน
	i	=	1, 2, 3, ..., 9

ได้จำนวนตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนประชากรและครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

หมู่บ้าน	ประชากร (ครัวเรือน)	ครัวเรือนตัวอย่าง (ครัวเรือน)	ร้อยละ
บ้านกล้วย	289	36	10.25
บ้านระกาย	908	113	32.21
บ้านบึงทับช้าง	328	41	11.64
บ้านสรรธรรมจันทร์	333	41	11.81
บ้านสำโรง	64	8	2.27
บ้านหนองออก	309	38	10.96
บ้านกรูด	307	38	10.89

ตารางที่ 5 (ต่อ)

หมู่บ้าน	ประชากร (ครัวเรือน)	ครัวเรือนตัวอย่าง (ครัวเรือน)	ร้อยละ
บ้านสระตาราช	140	17	4.97
บ้านหนองกระดั่งงา	141	18	5.00
รวม	2,819	350	100.00

หมายเหตุ: ข้อมูลจากแผนพัฒนาตำบลจอหอ ปี 2549

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ

2.3 เมื่อได้ขนาดของตัวอย่างแล้ว จึงทำการสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยมีขั้นตอนในทางปฏิบัติดังนี้

2.3.1 แจ้งขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ

2.3.2 ติดต่อผู้นำชุมชนในพื้นที่ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

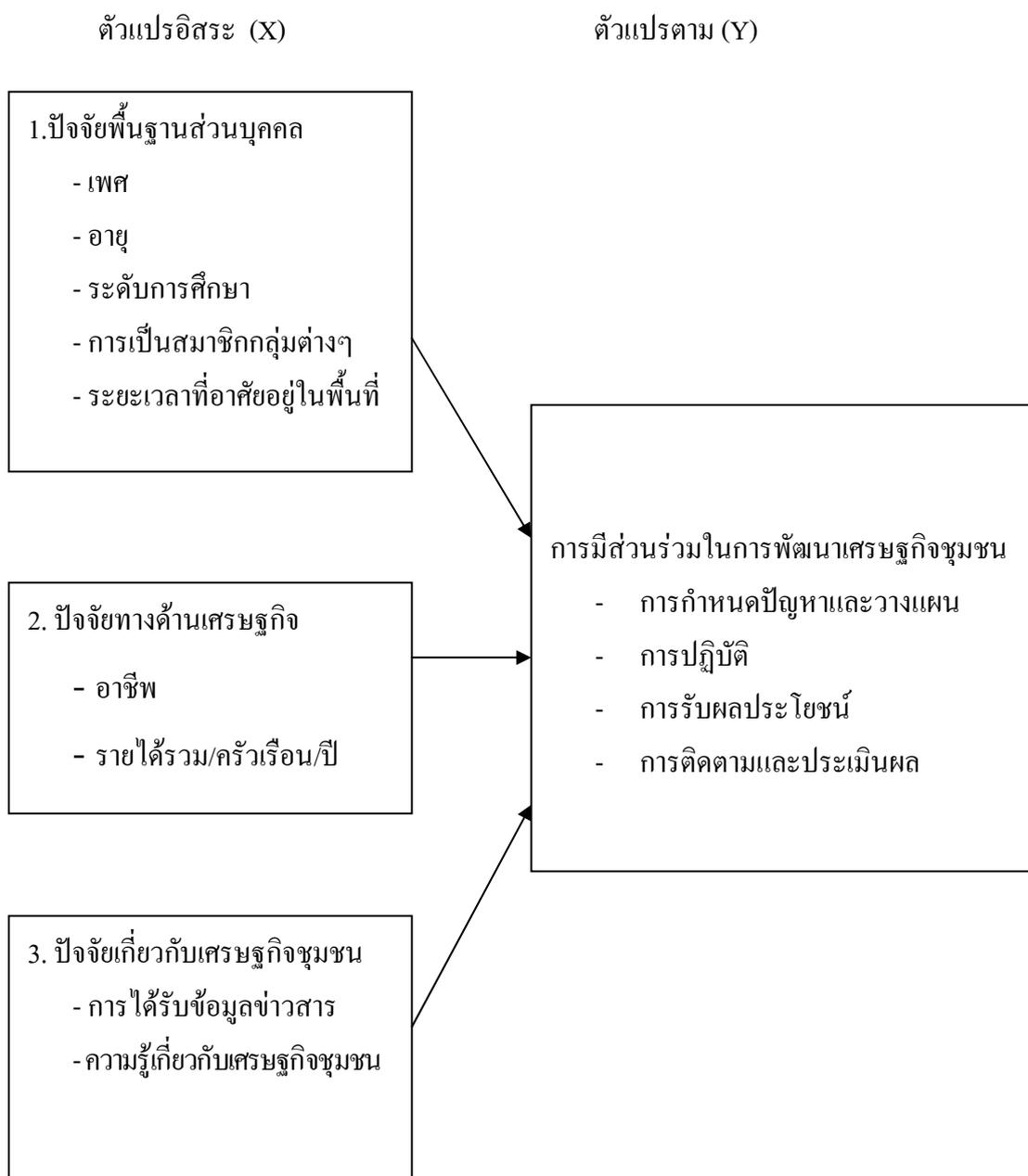
2.3.3 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นไปแจกจ่ายแก่ตัวแทนครัวเรือน จำนวน 30 ราย เพื่อทดสอบความเข้าใจของผู้ตอบ และปรับปรุงแบบสอบถาม

2.3.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปแจกจ่ายให้แก่ตัวแทนครัวเรือน โดยแจกแบบสอบถามโดยไม่ระบุตัวตน

2.3.5 ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนสิงหาคม- ตุลาคม 2550

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

4. สมมติฐานของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยสมมติฐานในการวิจัยประกอบไปด้วยปัจจัยต่างๆ ดังต่อไปนี้

4.1 เพศ โดยปกติแล้วเพศชายกับเพศหญิงมีโอกาสที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมแตกต่างกัน โดยเฉพาะในประเทศไทยที่มักแบ่งแยกว่ากิจกรรมบางอย่างเป็นหน้าที่ของเพศชาย เช่น กิจกรรมที่ต้องใช้แรง ใช้ความอดทน หรือกิจกรรมที่ต้องใช้การตัดสินใจ ส่วนกิจกรรมบางอย่าง เช่น กิจกรรมที่ต้องใช้ความอ่อนโยน หรือกิจกรรมเกี่ยวกับการปรนนิบัติดูแล เป็นหน้าที่ของเพศหญิง และเมื่อพิจารณากิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนแล้ว เพศชายน่าจะมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมากกว่าเพศหญิง ดังนั้น เพศชาย เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

4.2 อายุ โดยปกติแล้วบุคคลที่มีอายุต่างกัน ย่อมมีประสบการณ์แตกต่างกัน ความสามารถในการดำเนินงานหรือทำกิจกรรมจึงต่างกันด้วย โดยบุคคลที่มีอายุมากย่อมมีประสบการณ์และความสามารถในการดำเนินกิจกรรมมากกว่าบุคคลที่มีอายุน้อย ซึ่งการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนย่อมต้องอาศัยประสบการณ์ในการทำงาน และบุคคลที่มีอายุมากย่อมมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมากกว่าบุคคลที่มีอายุน้อย ดังนั้น อายุมาก เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

4.3 ระดับการศึกษา บุคคลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ย่อมมีความรู้ ความสามารถ ที่แตกต่างกัน และการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเป็นการดำเนินกิจกรรมที่หลากหลาย จำเป็นต้องใช้ความรู้ความสามารถในการดำเนินการ และบุคคลที่มีระดับการศึกษาสูงย่อมมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมากกว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่ำ ดังนั้น ระดับการศึกษาสูง เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

4.4 การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ เนื่องจากการเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ย่อมส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของบุคคลในกลุ่มนั้นๆ และบุคคลที่เป็นสมาชิกกลุ่มย่อมมีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการดำเนินงานภายในกลุ่มมากกว่าผู้ที่มิได้เป็นสมาชิก มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มากกว่า และการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเป็นงานที่มีกิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานที่หลากหลาย บุคคลที่เป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ย่อมนำความรู้ความสามารถนั้นมาปรับใช้กับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้ดี ดังนั้น การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

4.5 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ โดยปกติแล้วระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นตัวแปรที่บ่งบอกถึงความผูกพันที่ประชาชนในพื้นที่มีต่อท้องถิ่นของตนเอง ยิ่งอาศัยอยู่นานยิ่งมีความผูกพันและประสงค์จะให้ท้องถิ่นของตนได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง ดังนั้น ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

4.6 อาชีพ โดยปกติแล้วบุคคลที่มีอาชีพต่างกัน ย่อมมีความถนัด หรือความสามารถและประสบการณ์ที่ต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โอกาสในการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมย่อมแตกต่างกันด้วย และสำหรับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางด้านการเกษตร ดังนั้น อาชีพในภาคเกษตร จึงน่าจะเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

4.7 รายได้รวม/ครัวเรือน/ปี เนื่องจากรายได้เป็นตัวกำหนดฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งหากบุคคลใดมีรายได้สูง นั้นแสดงว่าบุคคลนั้นมีฐานะดี และผู้ที่มีฐานะดีย่อมมีโอกาสที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ได้มากกว่าผู้ที่มีฐานะไม่ดี ดังนั้น รายได้รวม/ครัวเรือน/ปี สูง เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

4.8 การได้รับข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมีผลต่อความรู้ ความเข้าใจ ของประชาชนในพื้นที่ ดังนั้น หากประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ทันสมัย ย่อมส่งผลให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การได้รับข้อมูลข่าวสาร เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

4.9 ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน ความรู้เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ หากประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดย่อมจะช่วยให้การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเป็นไปได้โดยง่าย ดังนั้น ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แบ่งตัวแปรออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ หมายถึง ตัวแปรที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ ซึ่งตัวแปรอิสระเหล่านี้ประกอบด้วยปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ สำหรับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ และ รายได้รวม/ครัวเรือน/ปี ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร และ ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน

2. ตัวแปรตาม หมายถึง ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆ ซึ่งในที่นี้ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ทั้ง 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งเป็นข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยอื่นที่ทำการวิจัยในลักษณะเดียวกัน เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแบบสอบถาม

5.2 เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อมูลทั้งในลักษณะที่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย มีส่วนประกอบ 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในพื้นที่ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่ อาชีพ และรายได้/ครัวเรือน/ปี โดยคำถามที่ใช้เป็นลักษณะให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ ซึ่งมีการแปลงค่าตัวแปรเป็นตัวเลขเชิงปริมาณโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (ศิริวรรณ วัชรพงศ์, 2546)

ทุกวัน	ให้คะแนน	5	คะแนน
สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	ให้คะแนน	4	คะแนน
เดือนละ 1-2 ครั้ง	ให้คะแนน	3	คะแนน
นานกว่าเดือนละ 1 ครั้ง	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่เคยได้รับ	ให้คะแนน	1	คะแนน

สำหรับเกณฑ์การจัดระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน พิจารณาจากความกว้างของอันตรภาคชั้น โดยมีสูตรการคำนวณดังนี้ (ศิริวรรณ วัชรพงศ์, 2546)

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}}$$

ซึ่งเกณฑ์ในการจัดระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตามความกว้างของอันตรภาคชั้นสามารถแบ่งได้ดังนี้

1 – 23	คะแนน	หมายถึง	ระดับการได้รับข่าวสารอยู่ในระดับต่ำ
24 – 37	คะแนน	หมายถึง	ระดับการได้รับข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง
38 – 50	คะแนน	หมายถึง	ระดับการได้รับข่าวสารอยู่ในระดับสูง

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามในเรื่องความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งมีคำตอบให้เลือกสองคำตอบ คือ ใช่ และ ไม่ใช่ โดยเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตอบคำถามถูกต้อง	ให้คะแนน	1	คะแนน
ตอบคำถามผิด	ให้คะแนน	0	คะแนน

สำหรับเกณฑ์การจัดระดับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน พิจารณาจากความกว้างของ
 อันตรภาคชั้น ซึ่งสามารถคำนวณได้จากสูตรข้างต้น

ซึ่งเกณฑ์ในการจัดระดับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน ตามความกว้างของอันตรภาคชั้น
 สามารถแบ่งได้ดังนี้

0 – 5	คะแนน	หมายถึง	ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชนอยู่ในระดับต่ำ
6 – 10	คะแนน	หมายถึง	ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง
11 – 15	คะแนน	หมายถึง	ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชนอยู่ในระดับสูง

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่ง
 แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

โดยมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ ซึ่งมีการแปลงค่าตัวแปรเป็นตัวเลขเชิงปริมาณ โดยใช้
 เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (ศิริวรรณ วัชรพงศ์, 2546)

มากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
มาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
น้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

สำหรับเกณฑ์การจัดระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน พิจารณาจากความกว้าง
 ของอันตรภาคชั้น ซึ่งสามารถคำนวณได้ตามสูตรความกว้างของอันตรภาคชั้น ในหน้า 35

และได้จัดเกณฑ์ในการจัดระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ทั้ง 4 ขั้นตอน ตามความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

1 – 20	คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับต่ำ
21 – 32	คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
33 – 45	คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับสูง

ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยคำถามมีลักษณะให้เลือกและเติมข้อความ โดยทำการสอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล

6. การสร้างเครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือ

สำหรับการศึกษารุ่นนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

6.1 สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสอบถามข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6.2 เสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ถูกต้องชัดเจนและมีเนื้อหาครอบคลุมสิ่งที่ต้องการศึกษา

6.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ อบต.จอหอ จำนวน 30 ราย เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของแบบสอบถาม และปรับปรุงแบบสอบถามให้ได้ความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น

6.4 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปสัมภาษณ์ตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ อบต.จอหอ จำนวน 9 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 350 ตัวอย่าง และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ อบต.จอหอ จำนวน 20 ตัวอย่าง

6.5 ตรวจสอบแบบสอบถามที่ผ่านการสัมภาษณ์เพื่อความถูกต้องของข้อมูลที่ได้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลทางสถิติและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC* (Statistical Package For the Social Sciences/Personal Computer) โดยใช้สถิติดังนี้

1. เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive method) สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ที่ศึกษา ทำการวิเคราะห์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อทราบลักษณะโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

2. เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative method) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามจากข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและสหสัมพันธ์ (multiple regression and correlation analysis)

ซึ่งได้กำหนดสมการถดถอยพหุคูณไว้ดังนี้

$$Y_j = a_j + b_{1j}x_{1j} + b_{2j}x_{2j} + b_{3j}x_{3j} + b_{4j}x_{4j} + b_{5j}x_{5j} + c_{1j}d_{1j} + c_{2j}d_{2j} + c_{3j}d_{3j} + c_{4j}d_{4j} + c_{5j}d_{5j} + c_{6j}d_{6j} + c_{7j}d_{7j} + c_{8j}d_{8j} + c_{9j}d_{9j}$$

โดยกำหนดให้

$$j = 1, 2, 3, 4$$

เมื่อ Y_1 = การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน หน่วย : คะแนน

Y_2 = การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ หน่วย : คะแนน

Y_3 = การมีส่วนร่วมในรับผลประโยชน์ หน่วย : คะแนน

Y_4 = การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล หน่วย : คะแนน

x_1 = อายุ หน่วย : ปี

x_2 = ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ที่พื้นที่ หน่วย : ปี

x_3 = รายได้รวม/ครัวเรือน/ปี หน่วย : บาท

x_4 = การได้รับข้อมูลข่าวสาร หน่วย : คะแนน

x_5 = ความรู้เกี่ยวกับการเศรษฐกิจชุมชน หน่วย : คะแนน

d_1 = เพศ โดยกำหนดให้ 0 = เพศหญิง 1 = เพศชาย

d_2 = การศึกษาระดับประถมศึกษา
โดยกำหนดให้ 0 = อื่นๆ 1 = ระดับประถมศึกษา

d_3 = การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
โดยกำหนดให้ 0 = อื่นๆ 1 = ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

d_4 = การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โดยกำหนดให้ 0 = อื่นๆ 1 = ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

d_5 = การศึกษาระดับอนุปริญญา
โดยกำหนดให้ 0 = อื่นๆ 1 = ระดับอนุปริญญา

d_6 = การศึกษาระดับปริญญาตรี
โดยกำหนดให้ 0 = อื่นๆ 1 = ระดับปริญญาตรี

d_7 = การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี
โดยกำหนดให้ 0 = อื่นๆ 1 = ระดับสูงกว่าปริญญาตรี

d_8 = การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ
โดยกำหนดให้ 0 = ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม 1 = เป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ

d_0 = อาชีพ
โดยกำหนดให้ 0 = นอกภาคเกษตรกรรม 1 = ภาคเกษตรกรรม

b = สัมประสิทธิ์ความถดถอยของค่าตัวแปรอิสระ (x)

c = สัมประสิทธิ์ความถดถอยของค่าตัวแปร Dummy (d)

a = ค่าคงที่

โดยผลของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและสหสัมพันธ์ จะเป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ซึ่งสามารถแสดงค่าความสัมพันธ์ต่างๆ ดังนี้

2.1 สัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงซ้อน (Multiple Coefficient of Determination : R^2) เป็นค่าที่ใช้อธิบายว่าสมการมีความเหมาะสมกับข้อมูลมากเพียงใด ซึ่งจะบอกถึงการอธิบายของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามในรูปของร้อยละ ยิ่ง R^2 มีค่าเข้าใกล้ 1 มากเพียงใด แสดงว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายค่าของตัวแปรตามได้มากเพียงนั้น โดยในการคำนวณจะแสดงสัดส่วนหรือเปอร์เซ็นต์ของความผันแปรของตัวแปรตาม (Y) ที่เกิดจากความผันแปรของตัวแปรอิสระต่างๆ (x_1, x_2, \dots, x_5 และ d_1, d_2, \dots, d_9) ซึ่งสามารถหาค่า R^2 ได้ดังนี้

$$R^2 = \frac{\text{ความแปรปรวนที่อธิบายได้}}{\text{ความแปรปรวนรวม}}$$

และ R^2 จะมีค่าสูงขึ้น เมื่อเส้นความถดถอยที่เราประมาณค่ามีความคลาดเคลื่อนต่ำ

2.2 ค่า F - Statistic คือ ค่าที่ใช้พิจารณาความสัมพันธ์หรือความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันของตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระทั้งหมด

2.3 ค่า t - Statistic คือ ค่าที่ใช้พิจารณาความสัมพันธ์หรือความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันของตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระที่อยู่ในสมการ

2.4 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงซ้อน (Multiple Coefficient of Correlation : R) คือค่าที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง Y กับ x_1, x_2, \dots, x_5 และ d_1, d_2, \dots, d_9 ซึ่งแบ่งเป็น 3 กรณี ดังนี้

R มีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่า Y มีความสัมพันธ์กับ x_1, x_2, \dots, x_5 และ d_1, d_2, \dots, d_9 น้อยมาก

$R = 0$ แสดงว่า Y ไม่มีความสัมพันธ์กับ x_1, x_2, \dots, x_5 และ d_1, d_2, \dots, d_9

R มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า Y มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระทุกตัว

โดยค่า R จะบอกความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 1 คู่ ซึ่งอาจจะเป็นความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระด้วยกันเอง หรือตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม เพื่อพิจารณาว่ามีปัจจัยที่มีผลต่อปัจจัยที่ศึกษามากน้อยเพียงใด

3. เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive method) โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ และเจ้าหน้าที่ อบต.จอหอ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวน 350 และ 20 ตัวอย่าง ตามลำดับ

บทที่ 4

สภาพทั่วไปและแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ

สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ

ประวัติความเป็นมา

สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ. 2200) ได้ทรงสร้างเมืองนครราชสีมาขึ้นอยู่ระหว่างบริเวณดินดอนเนินสูง(จอหอ) กับเมืองโคราช โดยมีลำน้ำ 2 สาย คือลำตะคองอยู่ติดกับคูเมืองโคราชและคลองบริบูรณ์อยู่ติดกับดินดอนเนินสูง(จอหอ) การคมนาคมในสมัยนั้นเป็นไปด้วยความลำบาก การไปมาหาสู่กันส่วนใหญ่ใช้การเดินทางเท้าและการคมนาคมทางน้ำ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ปลูกข้าว ปลูกปอ ปลูกฝ้าย เลี้ยงสัตว์ และหากจะนำสินค้าเหล่านี้มาจำหน่ายจะต้องบรรทุกใส่เกวียนมาขายในเมืองโคราช โดยมีพ่อค้าคนเงินในเมืองเป็นผู้รับซื้อสินค้าเมื่อเดินทางมาถึงดินดอนเนินสูง(จอหอ) ซึ่งบริเวณดังกล่าวมีอาหารและบริเวณที่จะปล่อยให้วัวควายกินหญ้าได้ก็หยุดพักตรงบริเวณดินดอนเนินสูงแห่งนี้ เพื่อรอพ่อค้าคนเงินจากในเมืองโคราชมารับซื้อสินค้า เมื่อพ่อค้าคนเงินที่อยู่ในเมืองโคราชต่างก็ทยอยกันออกมารับซื้อสินค้าจากชาวไร่ชาวนา คนที่มาถึงก่อนก็จ้อจ้อก่อน คนที่มาทีหลังตามธรรมเนียมเงินไทยก็มักเชิญให้คนมาทีหลังนั่ง คนที่มาทีหลังก็ตอบรับว่าหื้อหื้อ เมื่อนำคำสองคำมารวมกันก็เกิดเป็นคำใหม่ คือ “จ้อหื้อ” ใช้เป็นชื่อเรียกบริเวณที่ซื้อขายสินค้านี้ดังกล่าว

คำว่า “จอหอ” ดร.เจ้าพระคุณอรุณวัตร เขมะจารี ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อธิบายว่า จอหอ เป็นภาษาจีนมาจากคำสองคำคือ คำว่า “จ้อจ้อ” และคำว่า “หื้อหื้อ” เมื่อเอาคำสองคำมารวมกันเกิดคำใหม่ขึ้นเป็น “จ้อหื้อ” แต่เนื่องจากใช้มานานและความไม่เคยชินกับนิสัยของคนไทย จึงทำให้วรรณยุกต์บางตัวหายไปและกร่อนเสียงเหลือไว้เฉพาะคำว่า “จอหอ” จนถึงปัจจุบัน (ตำนานบ้านจอหอ, นายประเชษฐ์ ศิริพงษ์พิมพ์สาร)

ที่ตั้งและอาณาเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ (อบต.จอหอ) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอเมืองนครราชสีมา อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองนครราชสีมา 13 กิโลเมตร มีขนาดพื้นที่ประมาณ 26.97 ตารางกิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลโคกสูง อำเภอเมืองนครราชสีมา
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลหมื่นไวย ตำบลจอหอ อำเภอเมืองนครราชสีมา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลตลาด อำเภอเมืองนครราชสีมา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลหมื่นไวย ตำบลพุดชา อำเภอเมืองนครราชสีมา

ภาพที่ 2 แผนที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
ที่มา: สำนักงานไทยตำบลจอหอ (2549)

ลักษณะภูมิอากาศและลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไปของ อบต.จอหอ (www.koratmet.th.gs/web-k/oratmet/) อยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม 2 ชนิด ได้แก่ ลมมรสุมที่พัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือในฤดูหนาว เรียกว่า ลมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้ประสบกับภาวะอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง ส่วนลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้และทิศใต้เป็นส่วนใหญ่ มีผลทำให้อากาศชุ่มชื้น และมีฝนตกทั่วไป โดยฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม และฤดูฝนเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม และลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไป อบต.จอหอ อยู่ในบริเวณที่ราบสูงตอนกลางของจังหวัด ซึ่งมีความสูงจากระดับน้ำทะเลอยู่ระหว่าง 200 - 250 เมตร

รูปแบบการปกครอง

การปกครองในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล (แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จอหอ, 2550) ซึ่งเป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 โดยมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งโครงสร้างของ อบต.จอหอ มีสภาตำบลเป็นผู้กำหนดนโยบายและกำกับดูแลการบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และมีพนักงานประจำที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ทำงานประจำวัน โดยมีปลัดและรองปลัด อบต. เป็นหัวหน้างานบริหาร ภายในองค์กรมีการแบ่งออกเป็นหน่วยงานต่างๆ ตามภาระหน้าที่เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบ เช่น สำนักงานปลัด ส่วนการคลัง ส่วนสาธารณสุข ส่วนการศึกษา ส่วนการโยธา

อบต.จอหอ จัดเป็น อบต.ขนาดเล็ก ซึ่งมีโครงสร้างองค์กร ดังภาพที่ 3 และแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 หมู่บ้าน ดังต่อไปนี้ (แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ, 2550)

1. หมู่ 2 บ้านกล้วย	นายชูชีพ คชสาร	ผู้ใหญ่บ้าน
2. หมู่ 6 บ้านระกาย	นายกา ไทยโคกสูง	ผู้ใหญ่บ้าน
3. หมู่ 7 บ้านบึงทับช้าง	นายสังัด ใจอารีย์	ผู้ใหญ่บ้าน
4. หมู่ 8 บ้านสระธรรมจันทร์	นายสุกรีพ เกื่อนกลาง	ผู้ใหญ่บ้าน

5. หมู่ 9 บ้านสำโรง	นายสมหมาย อินทร์โคกสูง	ผู้ใหญ่บ้าน
5. หมู่ 9 บ้านสำโรง	นายสมหมาย อินทร์โคกสูง	ผู้ใหญ่บ้าน
6. หมู่ 10 บ้านหนองออก	นายสุโข งานโคกสูง	ผู้ใหญ่บ้าน
7. หมู่ 11 บ้านกรูด	นายทรงวุฒิ เอกบุตร	ผู้ใหญ่บ้าน
8. หมู่ 12 บ้านสระตาราช	นายถนัธ ยนจอหอ	ผู้ใหญ่บ้าน
9. หมู่ 15 บ้านหนองกระดั่งงา	นายชัยทิศย์ แซจอหอ	ผู้ใหญ่บ้าน

จำนวนราษฎรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ อบต.จอหอ เป็นชาย 5,285 คน เป็นหญิง 5,612 คน รวมทั้งสิ้น 10,897 คน แยกตามหมู่บ้านดังตารางที่ 6

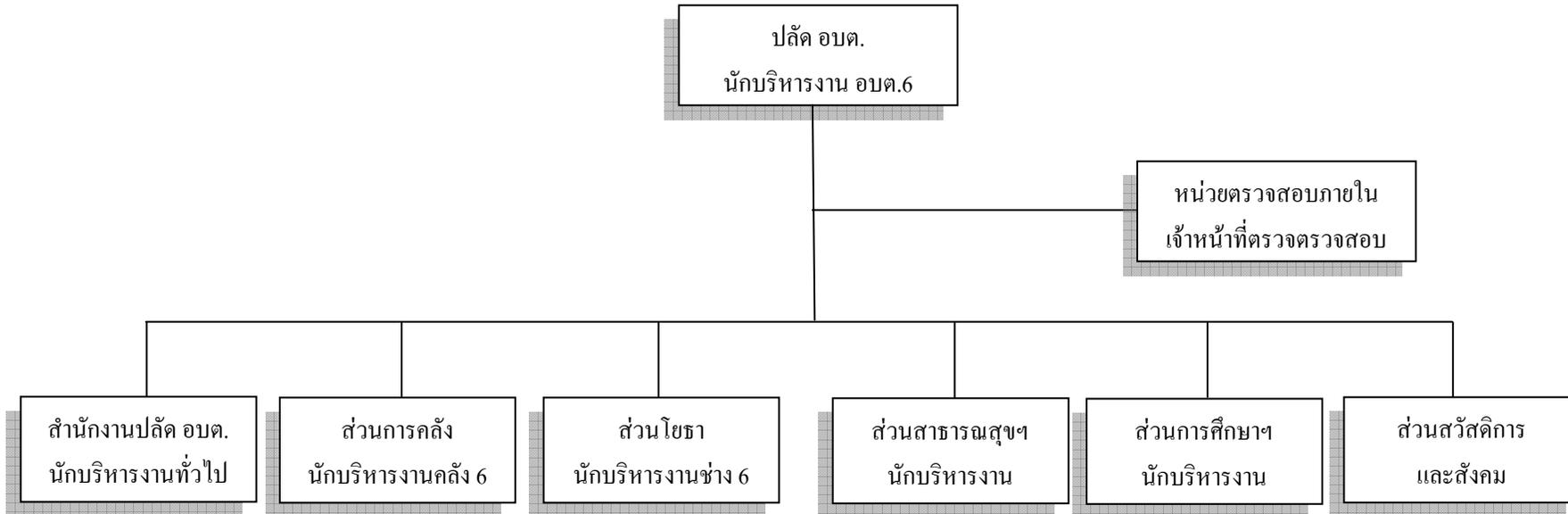
ตารางที่ 6 จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ อบต.จอหอ แยกตามหมู่บ้าน

(หน่วย : คน)

บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	ประชากรชาย	ประชากรหญิง	ประชากรรวม
บ้านกล้วย	289	624	601	1,225
บ้านระกาย	908	1,558	1,687	3,245
บ้านบึงทับช้าง	328	538	582	1,120
บ้านสระธรรมจันทร์	333	521	533	1,054
บ้านสำโรง	64	130	141	271
บ้านหนองออก	309	716	707	1,423
บ้านกรูด	307	658	735	1,393
บ้านสระตาราช	140	292	350	642
บ้านหนองกระดั่งงา	141	248	276	524
รวม	2,819	5,285	5,612	10,897

ที่มา: ข้อมูลจากสำนักงานทะเบียนอำเภอเมืองนครราชสีมา ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2549

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ

ภาพที่ 3 โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ

งบประมาณ

สำหรับการดำเนินงานในการพัฒนาชุมชน นั้น อบต.จอหอ ได้ดำเนินงานตามแผนพัฒนาที่วางไว้ และนำแผนไปสู่การปฏิบัติโดยใช้เกณฑ์ของจำนวนงบประมาณเป็นเกณฑ์ในการวัด และสามารถแยกแผนการดำเนินงานตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7 งบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550	จำนวนเงิน (บาท)	ร้อยละ
1. ด้านบริหารทั่วไป		
- แผนงานบริหารทั่วไป	961,880	39.29
- แผนงานรักษาความสงบภายใน	210,000	0.85
2. ด้านบริการชุมชนและสังคม		
- แผนงานการศึกษา	4,093,980	16.60
- แผนงานสาธารณสุข	1,375,100	5.58
- แผนงานเคหะและชุมชน	6,616,700	26.83
- แผนงานสังคมสงเคราะห์	963,200	3.91
- แผนงานสร้างความเข้มแข็งชุมชน	300,000	1.22
- แผนงานศาสนา วัฒนธรรมและ นันทนาการ	200,000	0.81
3. ด้านการเศรษฐกิจ		
- แผนงานการเกษตร	40,000	0.16
- แผนงานอุตสาหกรรมและการโยธา	-	-
4. ด้านการดำเนินงานอื่น		
- แผนงานงบกลาง	1,173,640	4.76
รวม	24,664,500	100

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ

สภาพทางสังคมโดยทั่วไป

ด้านการศึกษา ในพื้นที่ อบต.จอหอ ได้ดำเนินการตามโครงการถ่ายโอนภารกิจจัดการศึกษาอนุบาล 3 ขวบ ซึ่งปฏิบัติตามนโยบายการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีนโยบายถ่ายโอนการจัดการศึกษาอนุบาล 3 ขวบ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการในปีการศึกษา 2544 ดังนั้น อบต.จอหอ จึงได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนเด็กก่อนวัยเรียน ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลจอหอ

สำหรับการศึกษาในระดับประถมศึกษา พื้นที่ อบต.จอหอ มีโรงเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านกล้วย โรงเรียนบ้านระกาย โรงเรียนบึงทับช้าง และโรงเรียนบ้านจอหอ และศูนย์การศึกษาพิเศษเขต 11 นครราชสีมา

นอกจากการจัดการศึกษาในระบบแล้ว อบต.จอหอ ยังสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่แสวงหาความรู้ โดยจัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน/ห้องสมุดชุมชน จำนวน 2 แห่ง สำหรับให้เยาวชน ประชาชน บุคคลทั่วไป และผู้สนใจ ค้นคว้า เสริมความรู้เพิ่มเติม และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ด้านศาสนา ประชาชนในพื้นที่ อบต.จอหอ ส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาพุทธ มีศาสนสถานจำนวน 5 แห่ง คือ

1. วัดบ้านระกาย หมู่ที่ 6
2. วัดบึงทับช้าง หมู่ที่ 7
3. วัดบ้านกล้วย หมู่ที่ 2
4. วัดบ้านกรูด หมู่ที่ 11
5. วัดบ้านหนองออก หมู่ที่ 10

ด้านการสาธารณสุข ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ อบต.จอหอ มีสถานีอนามัย 1 แห่ง คือ สถานีอนามัยระกาย สำหรับให้บริการในพื้นที่ที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ และรวมถึงพื้นที่ของเทศบาลตำบลจอหอ ซึ่งเป็นพื้นที่ข้างเคียง

ด้านสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ อบต.จอหอ ประสบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม คือ สภาพน้ำเสีย ซึ่งมีสาเหตุจากการระบายน้ำเสียจากชุมชน ซึ่งมีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบำบัดน้ำเสียภายในชุมชน และก่อสร้างรางระบายน้ำหรือท่อระบายน้ำ จากงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

โครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน

เส้นทางคมนาคม เส้นทางคมนาคมที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ มีดังนี้

1. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) ผ่าน อบต.จอหอ ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ เป็นเส้นทางที่เชื่อมต่อกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 205 เพื่อติดต่อกับภายนอกและการคมนาคมขนส่งผลผลิตไปยังสถานที่อื่น ๆ
2. ทางหลวงหมายเลข 205 ผ่านตอนกลางของ อบต.จอหอ ในแนวเหนือ-ใต้ ซึ่งเป็นเส้นทางที่สำคัญของชุมชนในการคมนาคมติดต่อกับภายนอกตำบล
3. ถนนเลียบเมืองสายสามแยกปักธงชัย – จอหอ เป็นทางหลวงที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อบรรเทาปัญหาการจราจรติดขัด โดยตัดผ่าน พื้นที่หมู่ที่ 2, 6, 7, 8, 10, 11, 12, และ 15

ไฟฟ้า ประชาชนในเขตพื้นที่ อบต.จอหอ มีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน แต่ยังคงขาดโครงข่ายไฟฟ้าสาธารณะตามชุมชนและสถานที่สำคัญบางแห่ง

แหล่งน้ำ ในเขตพื้นที่ อบต.จอหอ มีแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ดังนี้

- บ่อน้ำตื้น/สระน้ำ	25	แห่ง
- บ่อบาดาล	1	แห่ง
- ฝ่าย/ทำนบ/พังกันน้ำ	1	แห่ง
- ประปาหมู่บ้าน	1	แห่ง
- แหล่งน้ำธรรมชาติ	11	แห่ง

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ

องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ (อบต.จอหอ) ในฐานะองค์กรปกครองท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่ จัดหาสาธารณูปโภค ส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร ส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังทำหน้าที่ ประสานงานกับหน่วยงานอื่น ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาตำบลประจำปีเพื่อใช้เป็นแนวทางในการ ดำเนินการพัฒนาในด้านต่างๆ อันได้แก่ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตลอดจนการพัฒนา ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวนโยบายของรัฐบาลและ ยุทธศาสตร์จังหวัด เพื่อให้ประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่มีความเป็นอยู่ที่ดี

สำหรับการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจนั้น อบต.จอหอ ได้วางแนวทาง เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยให้มีการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาเงินทุน การพัฒนาการผลิต การพัฒนาการตลาด และการพัฒนาการบริหารจัดการ จากนั้นจึงนำแนว ทางการพัฒนาดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม 9 มาตรการ ดังนี้

1. การดำเนินงานการเกษตรผสมผสาน

โดยการดำเนินงานการเกษตรผสมผสานนั้น เป็นการเกษตรที่ส่งเสริมให้เกษตรกร เพาะปลูกพืชหลายชนิดและเลี้ยงสัตว์ เพื่อให้มีผลผลิตไว้บริโภคและจำหน่ายตลอดทั้งปี อีกทั้งเป็น การกระจายความเสี่ยงในเรื่องราคาผลผลิตตกต่ำ และส่งเสริมให้ทำการผลิตสินค้าที่ต่อเนื่องจาก การเกษตร ซึ่ง อบต.จอหอ ได้ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบผสมผสานและแปรรูปสินค้า การเกษตรในการจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ โดยดำเนินการตามโครงการต่างๆ ดังนี้

1.1 โครงการปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุหรือเกษตรอินทรีย์ เป็นการส่งเสริม ศักยภาพและขีดความสามารถเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์ โดยจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้หรือ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรแบบอินทรีย์ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ใน การเพาะปลูก ลดต้นทุนในการผลิต และรักษาสิ่งแวดล้อม

1.2 จัดโครงการแลกเปลี่ยนพันธุ์ข้าว เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนในการผลิต และพัฒนาสายพันธุ์ข้าว

1.3 ฝึกอบรมและส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจหลักการ และนำความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

1.4 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร โดยการเพิ่มศักยภาพการส่งออกข้าวหอมมะลิและแป้งที่แปรรูปจากข้าวหอมมะลิ

2. การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก

เนื่องจากแหล่งน้ำเป็นสาธารณูปโภคที่สำคัญสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ดังนั้น อบต.จอหอ จึงได้ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำภายในชุมชน โดยดำเนินโครงการต่างๆ ดังนี้

2.1 การขุดลอกลำเหมืองและสระน้ำสาธารณะ โดยจัดโครงการขุดลอกเหมืองตะไก่ ณ หมู่ 2 บ้านกล้วย เพื่อให้หน้าไหลได้สะดวกและบรรเทาปัญหาน้ำท่วม

2.2 ส่งเสริมการชลประทานและก่อสร้างฝายต้นน้ำ เพื่อปรับระดับความเร็วของการไหลของน้ำ โดยจัดทำโครงการก่อสร้างฝายน้ำล้น ณ หมู่ 9 บ้านสำโรง เพื่อให้มีน้ำเพียงพอสำหรับการเกษตร

2.3 สร้างประปาหมู่บ้านเพื่อความสะดวกของประชาชนในพื้นที่

นอกจากนี้ยังมีการณรงค์สร้างจิตสำนึกให้การจัดน้ำเสียของชุมชน จัดการระบบบำบัดน้ำเสีย กำกับดูแลและตรวจสอบโรงงานและสถานประกอบการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัดน้ำเสีย

3. การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์

เพื่อเป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ ทั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หรือกลุ่มออมทรัพย์เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการพัฒนาอาชีพ โดย

อบต.จอหอ ได้สนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์และได้จัดโครงการส่งเสริมทักษะในการจัดทำระบบบัญชีกองทุนและบัญชีครอบครัว เพื่อให้ประชาชน กลุ่มออมทรัพย์ และกลุ่มอาชีพต่างๆ มีทักษะในการจัดทำบัญชี และสามารถบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ได้

4. การพัฒนากลุ่มอาชีพ

เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีพแก่กลุ่มอาชีพและองค์กรชุมชน เพื่อยกระดับรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพเยาวชน กลุ่มอาชีพสตรี กลุ่มอาชีพทั่วไป โดยมีการพัฒนาศักยภาพกลุ่มอาชีพและมีการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ของกลุ่ม การพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ สนับสนุนกลุ่มอาชีพที่ประสบความสำเร็จให้สามารถดำเนินการแข่งขันทางธุรกิจได้ จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนด้านการจัดการเชิงธุรกิจ ซึ่ง อบต. จอหอ ได้ดำเนินการโครงการต่างๆ ดังนี้

4.1 จัดโครงการส่งเสริมและเพิ่มทักษะอาชีพของครัวเรือนและกลุ่มอาชีพ โดยฝึกอบรมอาชีพเสริมให้แก่ประชาชนและกลุ่มอาชีพ เพื่อให้ประชาชนมีทักษะในการประกอบอาชีพ และมีอาชีพเสริม

4.2 ส่งเสริมการประกอบวิชาชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในหลักการและนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิต

4.3 จัดโครงการอบรมเพิ่มพูนประสิทธิภาพการบริหารจัดการธุรกิจ เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพต่างๆ มีความเข้มแข็ง และมีการบริหารจัดการที่ดี

4.4 ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาชีพ และพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานให้เป็นแรงงานมีฝีมือโดยใช้ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีที่ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

5. การจัดทำผังเครือข่ายองค์กรชุมชน

การจัดทำผังเครือข่ายองค์กรชุมชนมีทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และองค์กรชุมชน โดยเป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ทราบว่าพื้นที่ใดทำกิจกรรมใด และกระตุ้นให้กลุ่มและองค์กรเกิดการเรียนรู้ เชื่อมประสานกิจกรรมเรื่องนั้นๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการเผยแพร่และ

ประชาสัมพันธ์ข้อมูลไปยังเครือข่ายองค์กรชุมชนอื่น ซึ่ง อบต.จอหอ ได้จัดโครงการเพื่อส่งเสริมการจัดทำผังเครือข่ายองค์กรชุมชน ดังนี้

5.1 โครงการสัมมนาแกนนำเครือข่ายอาสาสมัครประชาชนเพื่อพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นเป็นสุข เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

5.2 โครงการสร้างการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้ชุมชนร่วมกันสร้างศักยภาพในการพัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรในชุมชน เพื่อให้เกิดความสามัคคีและเรียนรู้ร่วมกัน

5.3 โครงการอบรม/สัมมนาเชิงปฏิบัติการศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการประสานงานขององค์กรในชุมชนและเกิดความสามัคคีและมีส่วนร่วมขององค์กรต่าง ๆ ในชุมชน

6. การจัดลานค้าชุมชนและตลาดนัดชุมชน

เป็นการส่งเสริมให้องค์กรชุมชนจัดกิจกรรมลานค้าชุมชนหรือตลาดนัดชุมชน เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถนำผลผลิตของตนมาจำหน่าย และจัดเวทีชาวบ้านในบริเวณลานค้าชุมชนหรือตลาดนัดชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ด้านอาชีพ ซึ่ง อบต.จอหอ ได้จัดตลาดนัดชุมชน และมีโครงการจัดสร้างศูนย์จำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีสถานที่จัดจำหน่ายสินค้า

7. การพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน

เป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรหรือกลุ่มอาชีพต่างๆ รวมกลุ่มกันตั้งร้านค้าเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของตนเอง และมีการประชุมเครือข่ายร้านค้าชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ มีการรับซื้อผลผลิตของกลุ่มอาชีพกับภาคธุรกิจ ซึ่ง อบต.จอหอ ได้ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน โดยดำเนินการดังนี้

7.1 โครงการส่งเสริมการลงทุนและขยายตัวทางเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มการขยายตัวของภาคเอกชนในการลงทุนและมีการวางแผนการลงทุนอย่างเป็นระบบ

7.2 โครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้แก่ผู้ประกอบการ ให้ผู้ประกอบการมีจิตสำนึกในการประกอบกิจการ

8. การจัดตั้งเวทีประชาคม

เป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนและองค์กรภายในชุมชนได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการกำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่ง อบต.จอหอ ได้ดำเนินโครงการเกี่ยวกับการจัดตั้งเวทีประชาคม ดังนี้

8.1 โครงการจัดประชาคมหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น

8.2 โครงการฝึกอบรมให้ความรู้ในการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานและข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ในการวางแผนพัฒนาชุมชนได้อย่างถูกต้อง

8.3 โครงการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้นำในการจัดทำแผนชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถจัดทำแผนชุมชนได้อย่างถูกต้องและครอบคลุม

9. การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร

เป็นสถานที่ที่เกษตรกรสามารถแสวงหาข้อมูล คำแนะนำในการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การใช้ น้ำ การบำรุงดิน การลงทุน การตลาด การแปรรูปผลิตภัณฑ์ แม้ว่า อบต.จอหอ มิได้จัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตรอย่างเป็นทางการ แต่ได้จัดเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำในด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกร โดยเกษตรกรสามารถปรึกษาหาข้อมูลด้านการเกษตรจากเกษตรตำบลได้

บทที่ 5

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา นั้น จะทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งหน่วยศึกษาคือ ตัวแทนของครัวเรือน โดยนำเสนอผลการวิจัยเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางสังคม ของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน (2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ (4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ สหสัมพันธ์และการทดสอบสมมติฐาน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

ซึ่งมีผลการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางสังคม ของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

โดยปัจจัยต่างๆ ประกอบด้วย

- ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่
- ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ และรายได้รวม/ครัวเรือน/ปี
- ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลจากกลุ่มตัวอย่าง 5 ปัจจัย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ดังนี้

1. เพศ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ เป็นเพศหญิงจำนวน 178 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.86 และเป็นเพศชาย จำนวน 172 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.14 ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	172	49.14
หญิง	178	50.86
รวม	350	100.00

2. อายุ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 39 ปี โดยมีอายุต่ำสุด 18 ปี อายุสูงสุด 75 ปี โดยช่วงอายุที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ช่วงอายุ 36-45 ปี จำนวน 102 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.14 รองลงมาเป็นที่ช่วงอายุ 26-35 ปี จำนวน 100 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.57 และช่วงอายุ 46-55 ปี จำนวน 61 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.43 ตามลำดับ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุเท่ากับ 12.39 ปี ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 - 25 ปี	47	13.43
26 - 35 ปี	100	28.57
36 - 45 ปี	102	29.14
46 - 55 ปี	61	17.43
56 ปี ขึ้นไป	40	11.43
รวม	350	100.00
$\bar{X} = 39.37$		
S.D = 12.39		

3. ระดับการศึกษา จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 148 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.29 รองลงมา คือ การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 62 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.71 และระดับปริญญาตรี จำนวน 54 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.71 ตามลำดับ ส่วนการศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีนั้น มีเพียง 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.29 ดังตารางที่ 10

4. การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ จำนวน 245 ราย คิดเป็นร้อยละ 70 และเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ จำนวน 105 ราย คิดเป็นร้อยละ 30 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ จำนวน 91 ราย เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำนวน 10 ราย และเป็นสมาชิก อบต. จำนวน 4 ราย ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษา	18	5.14
ระดับประถมศึกษา	148	42.29
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	62	17.71
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	51	14.57
ระดับอนุปริญญา	36	10.29
ระดับปริญญาตรี	54	9.71
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.29
รวม	350	100.00

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ

การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ	จำนวน	ร้อยละ
เป็นสมาชิกกลุ่ม		
- สมาชิกกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์	91	26.00
- สมาชิกกลุ่มเกษตรกร	10	2.86
- สมาชิก อบต.จอหอ	4	1.14
รวม	105	30.00
ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม	245	70.00
รวม	350	100.00

5. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นระยะเวลาเฉลี่ย 36 ปี โดยมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่น้อยที่สุด คือ 1 ปี ส่วนระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นานที่สุด คือ 75 ปี ซึ่งส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 16 – 30 ปี จำนวน 135 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.57 รองลงมามีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 31 – 45 ปี จำนวน 115 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.86 และมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 46 – 60 ปี จำนวน 70 ราย คิดเป็นร้อยละ 20 ตามลำดับ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เท่ากับ 13.80 ปี ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
1-15 ปี	20	5.71
16-30 ปี	135	38.57
31-45 ปี	115	32.86
46-60 ปี	70	20.00
61 ปี ขึ้นไป	10	2.86
รวม	350	100
\bar{x} = 35.61		
S.D. = 13.80		

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

จากการศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีตัวแทนครัวเรือนเป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 36-45 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่อยู่ในวัยทำงาน คิดเป็นร้อยละ 29.14 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 42.29 และเมื่อพิจารณากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการศึกษาในระดับสูง เช่น ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี นั้น พบว่ามีเพียง ร้อยละ 9.71 และ 0.29 ตามลำดับ จึงถือได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ สำหรับการเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ นั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ถึงร้อยละ 70 และเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ เพียงร้อยละ 30 โดยเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ สมาชิกกลุ่มเกษตรกร และสมาชิก อบต.จอหอ ซึ่งจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ น้อย แต่เมื่อพิจารณาระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ อบต.จอหอ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ อบต.จอหอ ตั้งแต่เกิด ซึ่งระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่โดยเฉลี่ยประมาณ 36 ปี จึงถือได้ว่ากลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นเวลานานและมีความรักความผูกพันกับพื้นที่ที่ตนอาศัยอยู่

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

6. อาชีพ จากการศึกษพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพหลักอยู่นอกภาคเกษตรกรรม ได้แก่ อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 140 ราย คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมา ได้แก่ การประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 63 ราย คิดเป็นร้อยละ 18 และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพหลักอยู่ในภาคเกษตรกรรม ได้แก่ การทำไร่/ทำนา/ทำสวน จำนวน 107 ราย และเลี้ยงสัตว์ จำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.57 และ 4.29 ตามลำดับ ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลัก

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
ภาคเกษตรกรรม		
- ทำไร่/ทำนา/ทำสวน	107	30.57
- เลี้ยงสัตว์	15	4.29
รวม	122	34.86
นอกภาคเกษตรกรรม		
- ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	25	7.14
- ประกอบธุรกิจส่วนตัว	63	18.00
- รับจ้างทั่วไป	140	40.00
รวม	228	65.14
รวม	350	100.00

นอกจากการประกอบอาชีพหลักแล้ว ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการประกอบอาชีพรอง (อาชีพเสริม) ในภาคเกษตรกรรม ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์ จำนวน 68 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.42 การทำไร่/ทำนา/ทำสวน จำนวน 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.29 และมีการประกอบอาชีพเสริมนอกภาคเกษตรกรรม ได้แก่ การรับจ้างทั่วไป จำนวน 46 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.14 และประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.43 ตามลำดับ แต่โดยส่วนใหญ่แล้วกลุ่มตัวอย่างมิได้ประกอบอาชีพรอง จำนวน 202 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.72 ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพรอง (อาชีพเสริม)

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพรอง (อาชีพเสริม)		
ภาคเกษตรกรรม		
- ทำไร่/ทำนา/ทำสวน	29	8.29
- เลี้ยงสัตว์	68	19.42
รวม	97	27.71
นอกภาคเกษตรกรรม		
- ประกอบธุรกิจส่วนตัว	5	1.43
- รับจ้างทั่วไป	46	13.14
รวม	51	14.57
ไม่มีอาชีพรอง	202	57.72
รวม	350	100.00

7. รายได้รวม/ครัวเรือน/ปี จากการศึกษพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้รวม/ครัวเรือน/ปี เฉลี่ย 125,861.29 บาท โดยรายได้รวม/ครัวเรือน/ปี ต่ำสุด คือ 30,000 บาท และสูงสุด คือ 500,000 บาทซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้รวม/ครัวเรือน/ปี อยู่ในช่วง 50,000 – 99,999 บาท จำนวน 134 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 38.29 รองลงมา ได้แก่ รายได้รวม/ครัวเรือน/ปี อยู่ในช่วง 100,000 – 149,999 บาท จำนวน 91 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 26 และอันดับ 3 มีรายได้รวม/ครัวเรือน/ปี อยู่ในช่วง 150,000 – 199,999 บาท จำนวน 62 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 17.84 และมี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายได้รวม/ครัวเรือน/ปีเท่ากับ 65,643.36 บาท ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้รวม / ครั้วเรือน / ปี

รายได้รวม/ครั้วเรือน/ปี (บาท)	ครั้วเรือน	ร้อยละ
10,000 - 49,999	11	3.14
50,000 - 99,999	134	38.29
100,000 - 149,999	91	26.00
150,000 - 199,999	62	17.71
200,000 บาท ขึ้นไป	52	14.86
รวม	350	100.00
\bar{X} = 125,861.29		
S.D. = 65,643.36		

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ

จากการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักอยู่นอกภาคเกษตรกรรม จำนวน 228 ราย คิดเป็นร้อยละ 65.14 โดยประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 140 ราย คิดเป็นร้อยละ 40 ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 63 ราย คิดเป็นร้อยละ 18 รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.14 และประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม จำนวน 122 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.86 โดยประกอบอาชีพทำไร่/ทำนา/ทำสวน จำนวน 107 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.57 เลี้ยงสัตว์ จำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.29 ตามลำดับ นอกจากนี้การประกอบอาชีพหลักแล้วยังพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนมีการประกอบอาชีพเสริม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการเลี้ยงสัตว์และรับจ้างทั่วไปเพื่อเพิ่มรายได้ สำหรับรายได้รวม/ครั้วเรือน/ปี นั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ในช่วง 50,000 – 99,999 บาท จำนวน 134 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.29 รองลงมา ได้แก่ รายได้ในช่วง 100,000 – 149,999 บาท จำนวน 91 ราย คิดเป็นร้อยละ 26 ซึ่งถือว่ารายได้ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สูงมากนัก

ปัจจัยทางสังคม

8. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจากแหล่งข่าวหลายแห่ง เช่น หอกระจายข่าว

หนังสือพิมพ์ วิทยุ เพื่อนบ้าน ป้ายประกาศ และแหล่งข่าวที่เข้าถึงกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด คือ โทรทัศน์ เนื่องจากเป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างสามารถรับชมได้ทุกวัน โดยกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 138 ราย ระบุว่าได้รับข้อมูลข่าวสารฯ จากโทรทัศน์ทุกวัน รองลงมาได้แก่ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ จำนวน 90 และ 69 ราย ตามลำดับ ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความถี่ของการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจากแหล่งข่าวต่างๆ

แหล่งข่าว	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	รวม	คะแนนรวม	เฉลี่ย
วิทยุ	46	53	75	86	90	350	1171	3.35
โทรทัศน์	10	14	83	105	138	350	1397	3.99
หนังสือพิมพ์	41	56	110	74	69	350	1124	3.21
เอกสาร-ประชาสัมพันธ์	84	125	61	64	16	350	853	2.44
การประชุม	65	115	117	43	10	350	868	2.48
ป้ายประกาศ	82	148	57	49	14	350	815	2.33
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	89	173	55	26	7	350	739	2.11
บุคคลในครอบครัว	77	80	111	36	46	350	944	2.70
เพื่อนบ้าน	77	70	117	46	40	350	952	2.72
หอกระจายข่าว	78	87	71	56	58	350	979	2.80

หมายเหตุ: (1) = ไม่เคยได้รับ (2) = นานกว่าเดือนละครั้ง (3) = เดือนละ 1-2 ครั้ง

(4) = 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ (5) = ทุกวัน

และเมื่อคำนวณคะแนนการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามความถี่ในการได้รับข้อมูลข่าวสารฯ จากทุกแหล่งข่าว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนของการได้รับข้อมูลข่าวสารฯ ต่ำสุดและสูงสุด เท่ากับ 10 และ 50 คะแนน ตามลำดับ มีคะแนนของการได้รับข้อมูลข่าวสารฯ เฉลี่ย เท่ากับ 28.12 คะแนน และเมื่อนำคะแนนของกลุ่มตัวอย่างมาจัดระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยแบ่งระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารฯ ออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารฯ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 175 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารฯ อยู่ใน

ระดับสูง จำนวน 150 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.86 และระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารฯ อยู่ในระดับต่ำ จำนวน 25 ราย และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการได้รับข้อมูลข่าวสารฯ เท่ากับ 9.34 คะแนน ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ระดับการได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
การได้รับข่าวสารอยู่ในระดับต่ำ (1-14 คะแนน)	25	7.14
การได้รับข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง (15-28 คะแนน)	175	50.00
การได้รับข่าวสารอยู่ในระดับสูง (29 คะแนน ขึ้นไป)	150	42.86
รวม	350	100.00
\bar{X} = 28.12		
S.D. = 9.43		

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 303 ราย มีความต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 86.6 ดังตารางที่ 18 สำหรับสื่อประชาสัมพันธ์ที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพิ่มเติมมากที่สุดคือ หอกระจายข่าว จำนวน 174 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.43 รองลงมา คือ สื่อโทรทัศน์ จำนวน 145 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.87 และสื่อวิทยุ จำนวน 73 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.09 ตามลำดับ ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพิ่มเติม

ความต้องการรับข้อมูลข่าวสารฯ เพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
ต้องการ	303	86.60
ไม่ต้องการ	47	13.40
รวม	350	100.00

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสื่อที่ความต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพิ่มเติม

แหล่งข่าว	ต้องการ	ร้อยละ	ไม่ต้องการ	ร้อยละ	รวม
โทรทัศน์	145	47.85	158	52.15	100.00
วิทยุ	73	24.09	230	75.91	100.00
หนังสือพิมพ์	29	9.57	274	90.43	100.00
หอกระจายข่าว	174	57.43	129	42.57	100.00
เอกสารประชาสัมพันธ์	26	8.58	277	91.42	100.00
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	72	23.76	231	76.24	100.00
แผ่นพับ/ใบปลิว	34	11.22	269	88.78	100.00

หมายเหตุ: กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพิ่มเติม จากสื่อต่างๆ มากกว่าหนึ่งแหล่ง

9. ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จากการศึกษาค้นคว้า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยคำถามข้อที่กลุ่มตัวอย่างตอบถูกต้องมากที่สุด คือ ข้อ 1 ซึ่งตอบถูกต้องจำนวน 318 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.86 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน รองลงมาคือ ข้อ 2 กลุ่มตัวอย่างตอบถูกต้องจำนวน 277 ราย คิดเป็นร้อยละ 79.14 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างทราบว่าการทำการเกษตรแบบผสมผสานเป็นกิจกรรมสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และอันดับที่ 3 ได้แก่ คำถามข้อ 8 ซึ่งเป็นเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างตอบถูกต้องจำนวน 273 ราย คิดเป็นร้อยละ 79.14 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างทราบว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ส่งผลให้คนในชุมชนมีงานทำและยังเป็นการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ส่วนคำถามข้อที่กลุ่มตัวอย่างตอบผิดมากที่สุด คือ ข้อ 13 ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน โดยกลุ่มตัวอย่างตอบคำถามไม่ถูกต้อง จำนวน 240 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.58 รองลงมา คือ คำถามข้อ 6 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างตอบคำถามไม่ถูกต้อง จำนวน 188 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.71 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินจากกลุ่มออมทรัพย์ โดยกลุ่มตัวอย่างยังคงเข้าใจว่าการกู้ยืมเงินดังกล่าวไม่ต้องพิจารณาสาเหตุการขอกู้ยืม และสามารถนำเงินไปใช้สะดวกยิ่งขึ้น อันดับที่ 3 คือ ข้อ 15 ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างตอบไม่ถูกต้อง จำนวน 174 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.71 ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	ตอบถูกต้อง (ราย)	ร้อยละ	ตอบผิด (ราย)	ร้อยละ
1. เศรษฐกิจชุมชน คือ การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิต ของชุมชน	338	91.35	32	8.65
2. การทำการเกษตรแบบผสมผสานเป็นกิจกรรมสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	295	79.73	75	20.27
3. การจัดหาแหล่งน้ำขนาดเล็กไว้ใช้ในชุมชนเป็นกิจกรรมที่ทุกคนควรมีส่วนร่วม	277	74.86	93	25.14
4. แหล่งน้ำภายในชุมชนเป็นของส่วนรวม ดังนั้นการดูแลรักษาแหล่งน้ำเป็นหน้าที่ของรัฐ	194	52.43	176	47.57
5. การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีทุนในการประกอบอาชีพ	286	77.30	84	22.70
6. การกู้ยืมเงินจากกลุ่มออมทรัพย์ไม่ต้องพิจารณาสาเหตุการขอกู้ยืม ทำให้ได้เงินไปใช้สะดวกยิ่งขึ้น	170	45.95	200	54.05
7. การพัฒนากลุ่มอาชีพช่วยให้ท่านมีอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้	274	74.05	96	25.95
8. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ส่งผลให้คนในชุมชนมีงานทำและยังเป็นการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนด้วย	293	79.19	77	20.81
9. การสร้างผังเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชนเป็นการรวบรวมข้อมูลให้ทราบว่าพื้นที่ใดทำกิจกรรมใด	278	75.14	92	24.86
10. การจัดลานค้าชุมชนและตลาดนัดชุมชน ช่วยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีสถานที่สำหรับจำหน่ายสินค้าของตนเอง	289	78.11	81	21.89
11. สินค้าจากโรงงานเท่านั้นที่จะสามารถนำมาจำหน่ายที่ลานค้าชุมชนได้	265	71.62	105	28.38

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	ตอบถูกต้อง (ราย)	ร้อยละ	ตอบผิด (ราย)	ร้อยละ
12. การพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชนเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันระหว่างร้านค้าที่อยู่ภายในและภายนอกชุมชน	280	75.68	90	24.32
13. การพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชนทำให้ร้านค้าในชุมชนต้องแข่งขันกันเพื่อให้ได้ลูกค้ามากขึ้น	116	31.35	254	68.65
14. การจัดตั้งเวทีประชาคมอำเภอเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างชุมชนต่างๆ	270	72.97	100	27.03
15. การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตรเป็นหน้าที่ของรัฐเท่านั้น	194	52.43	176	47.57

สำหรับคะแนนความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มตัวอย่างนั้น จะคิดจากความถูกต้องของการตอบคำถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้คะแนนความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ต่ำสุด และสูงสุด เท่ากับ 0 คะแนน และ 15 คะแนน ตามลำดับ มีคะแนนความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเฉลี่ย เท่ากับ 10.23 คะแนน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เท่ากับ 2.61 คะแนน จากนั้นนำคะแนนความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ได้ มาจัดระดับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาฯ ตามเกณฑ์ที่กล่าวไว้ในบทที่ 3 โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอยู่ในระดับสูง จำนวน 172 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.14 ระดับปานกลาง จำนวน 162 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.29 และระดับต่ำ จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.57 ตามลำดับ ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ระดับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาฯ อยู่ในระดับต่ำ (0 - 5 คะแนน)	16	4.57
ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาฯ อยู่ในระดับปานกลาง (6 - 10 คะแนน)	162	46.29
ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาฯ อยู่ในระดับสูง (11 - 15 คะแนน)	172	49.14
รวม	350	100.00
$\bar{X} = 10.23$		
S.D. = 2.61		

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคม

จากการศึกษาปัจจัยทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข่าวหลายแห่ง ซึ่งแหล่งข่าวที่เข้าถึงกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด คือ โทรทัศน์ และกลุ่มตัวอย่างยังต้องการรับรู้ข่าวสารเพิ่มเติม โดยให้มีการประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวและทางโทรทัศน์ เนื่องจากเป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างสามารถรับฟังรับชมได้ทุกวัน ส่วนความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนนั้น กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามได้คะแนนโดยเฉลี่ย 10 คะแนนขึ้นไป

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

การศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในครั้งนี้ได้แบ่งการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน 2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล โดยสามารถวิเคราะห์การมีส่วนร่วมแต่ละขั้นตอนได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 9 แนวทาง อันได้แก่ การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ การพัฒนากลุ่มอาชีพ การจัดทำผังเครือข่ายองค์กรชุมชน การจัดลานค้าและตลาดนัดชุมชน การพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน การจัดตั้งเวทีประชาคม และการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร ซึ่งแนวทางๆ ที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผนมากที่สุด คือ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ โดยกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด จำนวน 42 ราย และมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด จำนวน 79 ราย และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 คะแนน รองลงมา ได้แก่ การพัฒนากลุ่มอาชีพ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.55 คะแนน และอันดับที่ 3 ได้แก่ การจัดลานค้าและตลาดนัดชุมชน และการพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน คือ 2.47 คะแนน ส่วนแนวทางๆ ที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.35 คะแนน ดังตารางที่ 22

สำหรับการพิจารณาการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละรายนั้น จะพิจารณาจากระดับของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 9 แนวทาง โดยกำหนดให้ การมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด (5) ได้คะแนน 5 คะแนน และคะแนนลดหลั่นลงไปตามระดับของการมีส่วนร่วมแต่ละระดับ จากนั้น จึงนำคะแนนการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผนของกลุ่มตัวอย่างมาจัดระดับตามเกณฑ์ที่กล่าวไว้ในบทที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในชั้นตอนนี้อยู่ในระดับต่ำ จำนวน 174 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.71 โดยมีคะแนนการมีส่วนร่วมเฉลี่ย 22.12 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการมีส่วนร่วม 10.61 คะแนน ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 22 คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน จำแนกตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนต่างๆ

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	ระดับของการมีส่วนร่วม					คะแนน รวม	คะแนน เฉลี่ย
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		
1. การเกษตรผสมผสาน	27	57	77	63	126	846	2.42
2. การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก	24	62	68	75	121	843	2.41
3. การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์	42	64	103	62	79	978	2.79
4. การพัฒนากลุ่มอาชีพ	30	53	95	74	98	893	2.55
5. การจัดทำฝักรอขายองค์กร ชุมชน	23	63	69	76	119	845	2.41
6. การจัดลานค้าและตลาดนัดชุมชน	28	57	78	77	110	866	2.47
7. การพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน	26	51	99	58	116	863	2.47
8. การจัดตั้งเวทีประชาคม	24	56	73	70	127	830	2.37
9. การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ด้านการเกษตร	25	55	69	71	130	824	2.35

หมายเหตุ: (5) = มากที่สุด (4) = มาก (3) = ปานกลาง (2) = น้อย (1) = น้อยที่สุด

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน

การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน	จำนวน	ร้อยละ
การมีส่วนร่วมฯ ระดับต่ำ (1- 20 คะแนน)	174	49.71
การมีส่วนร่วมฯ ระดับปานกลาง (21-32 คะแนน)	92	26.29
การมีส่วนร่วมฯ ระดับสูง (33- 45 คะแนน)	84	24.00
รวม	350	100.00
\bar{x} = 22.23		
S.D. = 10.61		

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 9 แนวทาง ซึ่งแนวทางฯ ที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากที่สุด คือ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ โดยกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด จำนวน 39 ราย และมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด จำนวน 66 ราย และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 คะแนน รองลงมา ได้แก่ การพัฒนากลุ่มอาชีพ และการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 และ 2.61 คะแนน ตามลำดับ ส่วนแนวทางฯ ที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.45 คะแนน ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ จำแนกตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนต่างๆ

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	ระดับของการมีส่วนร่วม					คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		
1. การเกษตรผสมผสาน	23	73	78	61	115	878	2.51
2. การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก	24	78	75	85	88	915	2.61
3. การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์	39	77	94	74	66	999	2.85
4. การพัฒนากลุ่มอาชีพ	32	72	76	72	98	918	2.62
5. การจัดทำผังเครือข่ายองค์กรชุมชน	33	64	69	78	106	890	2.54
6. การจัดลานค้าและตลาดนัดชุมชน	28	68	71	74	109	882	2.52
7. การพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน	32	70	73	61	114	895	2.56
8. การจัดตั้งเวทีประชาคม	31	60	72	62	125	860	2.46
9. การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร	30	77	54	48	141	857	2.45

หมายเหตุ: (5) = มากที่สุด (4) = มาก (3) = ปานกลาง (2) = น้อย (1) = น้อยที่สุด

สำหรับการพิจารณาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างแต่ละราย จะพิจารณาจากระดับของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 9 แนวทาง เช่นเดียวกับการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน และเมื่อนำคะแนนการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติมาจัด

ระดับตามเกณฑ์ที่กล่าวไว้ในบทที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้อยู่ในระดับต่ำ จำนวน 173 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.43 โดยมีคะแนนการมีส่วนร่วมเฉลี่ย 23.10 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการมีส่วนร่วม 10.99 คะแนน ดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	จำนวน	ร้อยละ
การมีส่วนร่วมฯ ระดับต่ำ (1- 20 คะแนน)	173	49.43
การมีส่วนร่วมฯ ระดับปานกลาง (21-32 คะแนน)	80	22.86
การมีส่วนร่วมฯ ระดับสูง (33- 45 คะแนน)	97	27.71
รวม	350	100.00
\bar{X} = 23.10		
S.D. = 10.99		

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 9 แนวทาง ซึ่งแนวทางๆ ที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มากที่สุด คือ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ โดยกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด จำนวน 74 ราย และมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด จำนวน 45 ราย และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 คะแนน รองลงมา ได้แก่ การพัฒนากลุ่มอาชีพ และการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.04 และ 2.97 คะแนน ตามลำดับ ส่วนแนวทางๆ ที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 คะแนน ดังตารางที่ 26

สำหรับการพิจารณาการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละราย นั้น จะพิจารณาจากระดับของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 9 แนวทาง เช่นเดียวกับการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน และเมื่อนำคะแนนการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มาจัดระดับตามเกณฑ์ที่กล่าวไว้ในบทที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้อยู่ในระดับสูง จำนวน 120 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.29 โดยมีคะแนนการมีส่วนร่วมเฉลี่ย 26.39 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการมีส่วนร่วม 11.41 คะแนน ดังตารางที่ 27

ตารางที่ 26 คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนต่างๆ

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	ระดับของการมีส่วนร่วม					คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		
1. การเกษตรผสมผสาน	67	49	96	33	105	990	2.83
2. การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก	70	55	100	43	82	1038	2.97
3. การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์	74	80	114	37	45	1151	3.29
4. การพัฒนากลุ่มอาชีพ	65	73	91	52	69	1063	3.04
5. การจัดทำผังเครือข่ายองค์กรชุมชน	54	79	84	57	76	1028	2.94
6. การจัดลานค้าและตลาดนัดชุมชน	48	87	85	49	81	1022	2.92
7. การพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน	48	80	92	41	89	1007	2.88
8. การจัดตั้งเวทีประชาคม	53	63	92	44	98	979	2.80
9. การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร	53	74	74	44	105	976	2.79

หมายเหตุ: (5) = มากที่สุด (4) = มาก (3) = ปานกลาง (2) = น้อย (1) = น้อยที่สุด

ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	จำนวน	ร้อยละ
การมีส่วนร่วมฯ ระดับต่ำ (1- 20 คะแนน)	111	31.71
การมีส่วนร่วมฯ ระดับปานกลาง (21-32 คะแนน)	119	34.00
การมีส่วนร่วมฯ ระดับสูง (33- 45 คะแนน)	120	34.29
รวม	350	100.00
\bar{x} = 26.39		
S.D. = 11.41		

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 9 แนวทาง ซึ่งแนวทางๆ ที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลมากที่สุด คือ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ โดยกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด จำนวน 25 ราย และมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด จำนวน 91 ราย และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.6 คะแนน รองลงมา ได้แก่ การพัฒนากลุ่มอาชีพ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.49 คะแนน และอันดับที่ 3 ได้แก่ การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก และการจัดตั้งเวทีประชาคม ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน คือ 2.39 คะแนน ส่วนแนวทางๆ ที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ การทำการเกษตรผสมผสาน ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.30 คะแนน ดังตารางที่ 28

สำหรับการพิจารณาการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลของกลุ่มตัวอย่างแต่ละรายนั้น จะพิจารณาจากระดับของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 9 แนวทาง เช่นเดียวกับการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน และเมื่อนำคะแนนการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มาจัดระดับตามเกณฑ์ที่กล่าวไว้ในบทที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้อยู่ในระดับต่ำ จำนวน 170 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.57 โดยมีคะแนนการมีส่วนร่วมเฉลี่ย 21.63 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการมีส่วนร่วม 10.33 คะแนน ดังตารางที่ 29

ตารางที่ 28 คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนต่างๆ

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	ระดับของการมีส่วนร่วม					คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		
1. การเกษตรผสมผสาน	7	65	87	58	133	805	2.30
2. การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก	8	67	87	78	110	835	2.39
3. การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์	25	64	98	72	91	910	2.60
4. การพัฒนากลุ่มอาชีพ	20	55	101	73	101	870	2.49
5. การจัดทำผังเครือข่ายองค์กรชุมชน	15	60	95	65	115	845	2.41
6. การจัดลานค้าและตลาดนัดชุมชน	12	59	91	76	112	833	2.38

ตารางที่ 28 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	ระดับของการมีส่วนร่วม					คะแนน รวม	คะแนน เฉลี่ย
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		
7. การพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน	17	53	89	65	126	820	2.34
8. การจัดตั้งเวทีประชาคม	30	45	87	59	129	838	2.39
9. การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ด้านการเกษตร	21	57	82	60	130	829	2.37

หมายเหตุ: (5) = มากที่สุด (4) = มาก (3) = ปานกลาง (2) = น้อย (1) = น้อยที่สุด

ตารางที่ 29 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	จำนวน	ร้อยละ
การมีส่วนร่วมฯ ระดับต่ำ (1- 20 คะแนน)	170	48.57
การมีส่วนร่วมฯ ระดับปานกลาง (21-32 คะแนน)	107	30.57
การมีส่วนร่วมฯ ระดับสูง (33- 45 คะแนน)	73	20.86
รวม	350	100.00

\bar{x} = 21.63
S.D. = 10.33

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

จากการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจ้อหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 9 แนวทาง โดยส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ การพัฒนากลุ่มอาชีพ และการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก เป็นต้น ซึ่งการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนดังกล่าวแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน อันได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
3. การมีส่วนร่วม

ในการรับผลประโยชน์ และ 4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับต่ำ แต่การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับสูง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ สหสัมพันธ์ และการทดสอบสมมติฐาน

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน และป้องกันปัญหาที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity)
2. การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณและสหสัมพันธ์ (Multiple Regression and Correlation Analysis) เพื่อหาสมการที่นำมาใช้ในการประมาณค่าปัจจัยที่ต้องการศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดย วิธี Stepwise จากนั้น นำผลที่ได้มาพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ต่อไป

การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระด้วยกัน จึงต้องทำการหาค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่างๆ ซึ่งผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้ง 14 ตัว สามารถแสดงเป็นตาราง Matrix ดังตารางแสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรอิสระต่างๆ ในภาคผนวก ก

และเมื่อพิจารณาจากตารางที่ 30 ซึ่งแสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่า 0.05 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่กับอายุ ซึ่งมีขนาดความสัมพันธ์สูงถึง 0.808 นั้นหมายความว่าตัวแปรอิสระทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ทั้งนี้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ อบต.จอหอ ตั้งแต่เกิด ดังนั้น หากนำตัวแปรอิสระทั้งสองมาใช้ในการทดสอบจะส่งผลให้ไม่สามารถแยกผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามได้ และทำให้ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของ

ตัวแปรอิสระคลาดเคลื่อน (สุชาติและกรรณิการ์, 2536) ฉะนั้น จึงต้องเลือกใช้ตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งในการทดสอบ ซึ่งในที่นี้ได้เลือกระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นตัวแปรอิสระในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ต่อไป

ตารางที่ 30 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรอิสระต่างๆ

	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5	d_1	d_2
x_1	1	0.808**	-0.165**	-0.152**	0.031	-0.066	0.501**
x_2	0.808**	1	-0.105*	-0.057	-0.0003	-0.0143**	0.372**
x_3	-0.165**	-0.105*	1	0.034	-0.095	-0.019	-0.170**
x_4	-0.152**	-0.057	0.034	1	0.040	-0.002	-0.094
x_5	0.031	-0.003	-0.095	0.040	1	-0.027	-0.055
d_1						1	
d_2	0.501**	0.372**	-0.170**	-0.094	-0.055	-0.124*	1

หมายเหตุ: 1. ** หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

2. * หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

3. $x_1 - x_5$ และ $d_1 - d_2$ คือ ตัวแปรอิสระต่างๆ ได้แก่ อายุ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ รายได้รวม/ครัวเรือน/ปี การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพศ การศึกษาระดับประถมศึกษา ตามลำดับ

ที่มา: ตารางแสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรอิสระต่างๆ ในภาคผนวก ค

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ สหสัมพันธ์และการทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ สหสัมพันธ์และการทดสอบสมมติฐาน เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนนี้ ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิธี Stepwise ซึ่งสามารถแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน (Y_1)

1.1 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิธี Stepwise สามารถอธิบายการนำตัวแปรอิสระที่มีประสิทธิภาพเข้าสมการ การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน (Y_1) ตามสมการข้างล่างนี้

$$Y_1 = a_1 + b_{12}x_{12} + b_{13}x_{13} + b_{14}x_{14} + b_{15}x_{15} + c_{11}d_{11} + c_{12}d_{12} + c_{13}d_{13} + c_{14}d_{14} + c_{15}d_{15} + c_{16}d_{16} + c_{17}d_{17} + c_{18}d_{18} + c_{19}d_{19} + e$$

ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิธี Stepwise

(Y_1 = การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน)

ตัวพยากรณ์	ค่า ส.ป.ส. ความ ถดถอย (B)	ความคลาด เคลื่อนมาตรฐาน	ค่า ส.ป.ส. ความถดถอย ในรูปคะแนน มาตรฐาน	t
ค่าคงที่ (a)	-2.940	1.773		-1.658
การได้รับข้อมูลข่าวสาร (x_4)	0.754	0.044	0.670	17.055**
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ (x_2)	0.143	0.032	0.186	4.472**
การศึกษาระดับปริญญาตรี (d_6)	-4.202	1.468	-0.117	-2.862**
การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ (d_8)	-2.172	0.937	-0.094	-2.318*
การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (d_7)	-15.748	7.752	-0.079	-2.031*

$R = 0.691$

$R^2 = 0.477$

Adjust $R^2 = 0.470$

$F = 62.802$

จากตารางที่ 31 จะเห็นว่า การคัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าสู่สมการ (Y_1) มีทั้งหมด 5 ขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนจะมีตัวแปรอิสระที่เข้าสู่สมการ คือ การได้รับข้อมูลข่าวสาร (x_4) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ (x_2) การศึกษาระดับปริญญาตรี (d_6) การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ (d_8) และ การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (d_7) ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาจากตารางที่ 31 พบว่า ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อควบคุมตัวแปรอื่นๆ ให้เป็นค่าคงที่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร (x_4) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ (x_2) การศึกษาระดับปริญญาตรี (d_6) การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ (d_8) และ การศึกษาระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี (d_7) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน (Y_1) โดยที่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร (x_4) และ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ (x_2) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน (Y_1) เท่ากับ 0.670 และ 0.186 และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน (Y_1) ส่วน การศึกษาระดับปริญญาตรี (d_6) การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ (d_8) และ การศึกษาระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี (d_7) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน (Y_1) เท่ากับ 0.117 0.094 และ 0.079 ตามลำดับ และมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน (Y_1) ซึ่งตัวแปรทั้ง 5 ตัว สามารถอธิบายความเปลี่ยนแปลงของ (Y_1) ได้ร้อยละ 47.7 และอีกร้อยละ 52.3 สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องแต่ไม่ได้รวมอยู่ในสมการนี้ และจากการทดสอบระดับนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมด โดยค่า F - Statistic ได้ค่าเท่ากับ 62.802 และสามารถนำมาแทนค่าในสมการถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z_1 = 0.186 x_2 + 0.670 x_4 - 0.117 d_6 - 0.094 d_7 - 0.079 d_8$$

เมื่อพิจารณาสมการถดถอยมาตรฐานจะพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร จะมีคะแนนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.186 และ 0.670 ตามลำดับ ในขณะที่ กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับ การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ จะมีคะแนนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน ลดลงเท่ากับ 0.117 0.094 และ 0.079 ตามลำดับ

1.2 การทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ปัจจัยต่างๆ อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ อาชีพ รายได้รวม/ครัวเรือน/ปี การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน นั้น ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และ

การได้รับการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ส่วนการได้รับการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี และการเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ตามลำดับ

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Y_2)

2.1 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิธี Stepwise สามารถอธิบายการนำตัวแปรอิสระที่มีประสิทธิภาพเข้าสมการ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Y_2) ตามสมการข้างล่างนี้

$$Y_2 = a_2 + b_{22}x_{22} + b_{23}x_{23} + b_{24}x_{24} + b_{25}x_{25} + c_{21}d_{21} + c_{22}d_{22} + c_{23}d_{23} + c_{24}d_{24} + c_{25}d_{25} + c_{26}d_{26} + c_{27}d_{27} + c_{28}d_{28} + c_{29}d_{29} + e$$

ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 32

ตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิธี Stepwise

($Y_2 =$ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ)

ตัวพยากรณ์	ค่า ส.ป.ส.	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	ค่า ส.ป.ส.	t
	ความถดถอย (B)		ความถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน	
ค่าคงที่ (a)	-5.154	1.831		-2.816
การได้รับข้อมูลข่าวสาร (x_4)	0.732	0.047	0.628	15.738**
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ (x_2)	0.216	0.032	0.271	6.781**

$R = 0.670$

$R^2 = 0.449$

Adjust $R^2 = 0.446$

$F = 141.231$

จากตารางที่ 32 จะเห็นว่า การคัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าสู่สมการ (Y_2) มีทั้งหมด 2 ขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนจะมีตัวแปรอิสระที่เข้าสู่สมการ คือ การได้รับข้อมูลข่าวสาร (x_4) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ (x_2) ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาจากตารางที่ 32 พบว่า ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อควบคุมตัวแปรอื่นๆ ให้เป็นค่าคงที่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร (x_4) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ (x_2) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Y_2) โดยที่ตัวแปรทั้ง 2 มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Y_2) เท่ากับ 0.628 และ 0.271 และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Y_2) ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัว สามารถอธิบายความเปลี่ยนแปลงของ (Y_2) ได้ร้อยละ 44.9 และอีกร้อยละ 55.1 สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องแต่ไม่ได้รวมอยู่ในสมการนี้ และจากการทดสอบระดับนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมด โดยค่า F - Statistic ได้ค่าเท่ากับ 141.231 และสามารถนำมาแทนค่าในสมการถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z_2 = 0.271 x_2 + 0.628 x_4$$

เมื่อพิจารณาสมการถดถอยมาตรฐานจะพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร จะมีคะแนนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มีค่าเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.271 และ 0.628 ตามลำดับ

2.2 การทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ปัจจัยต่างๆ อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ อาชีพ รายได้รวม/ครัวเรือน/ปี การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ นั้น ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Y_3)

3.1 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิธี Stepwise สามารถอธิบายการนำตัวแปรอิสระที่มีประสิทธิภาพเข้าสมการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Y_3) ตามสมการข้างล่างนี้

$$Y_3 = a_3 + b_{32}x_{32} + b_{33}x_{33} + b_{34}x_{34} + b_{35}x_{35} + c_{31}d_{31} + c_{32}d_{32} + c_{33}d_{33} + c_{34}d_{34} + c_{35}d_{35} + c_{36}d_{36} + c_{37}d_{37} + c_{38}d_{38} + c_{39}d_{39} + e$$

ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 33

ตารางที่ 33 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิธี Stepwise

(Y_3 = การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์)

ตัวพยากรณ์	ค่า ส.ป.ส. ความ ถดถอย (B)	ความคลาด เคลื่อนมาตรฐาน	ค่า ส.ป.ส. ความถดถอย ในรูปคะแนน มาตรฐาน	t
ค่าคงที่ (a)	-0.925	1.976		-0.468
การได้รับข้อมูลข่าวสาร (x_4)	0.744	0.049	0.615	15.087**
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ (x_2)	0.192	0.038	0.232	5.094**
การศึกษาระดับอนุปริญญาตรี (d_5)	-3.810	1.646	-0.099	-2.314*
การศึกษาระดับปริญญาตรี (d_6)	-18.700	8.639	-0.088	-2.164*
การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ (d_8)	-2.676	1.077	-0.108	-2.484*
อาชีพ (d_9)	2.235	1.106	0.093	2.021*

R = 0.664

R² = 0.441

Adjust R² = 0.431

F = 45.133

จากตารางที่ 33 จะเห็นว่า การคัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าสู่สมการ (Y_3) มีทั้งหมด 6 ขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนจะมีตัวแปรอิสระที่เข้าสู่สมการ คือ การได้รับข้อมูลข่าวสาร (x_4)

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ (x_2) การศึกษาระดับอนุปริญญาตรี (d_5) การศึกษาระดับปริญญาตรี (d_6) การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ (d_8) และอาชีพ (d_9) ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาจากตารางที่ 33 พบว่า ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อควบคุมตัวแปรอื่นๆ ให้เป็นค่าคงที่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร (x_4) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ (x_2) การศึกษาระดับอนุปริญญาตรี (d_5) การศึกษาระดับปริญญาตรี (d_6) การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ (d_8) และอาชีพ (d_9) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Y_3) โดยที่การได้รับข้อมูลข่าวสาร (x_4) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ (x_2) และอาชีพ (d_9) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Y_3) เท่ากับ 0.615 0.232 และ 0.093 ตามลำดับ และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Y_3) ส่วน การศึกษาระดับอนุปริญญาตรี (d_5) การศึกษาระดับปริญญาตรี (d_6) การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ (d_8) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Y_3) เท่ากับ 0.099 0.088 และ 0.108 ตามลำดับ และมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Y_3) ซึ่งตัวแปรทั้ง 6 ตัว สามารถอธิบายความเปลี่ยนแปลงของ (Y_3) ได้ร้อยละ 44.1 และอีกร้อยละ 55.9 สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องแต่ไม่ได้รวมอยู่ในสมการนี้ และจากการทดสอบระดับนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมด โดยค่า F – Statistic ได้ค่าเท่ากับ 45.133 และสามารถนำมาแทนค่าในสมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z_3 = 0.232 x_2 + 0.615 x_4 - 0.099 d_5 - 0.088 d_6 - 0.108 d_8 + 0.093 d_9$$

เมื่อพิจารณาสมการถดถอยมาตรฐานจะพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพในภาคเกษตรกรรม จะมีคะแนนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.232 0.615 และ 0.093 ตามลำดับ ในขณะที่ กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการศึกษาระดับอนุปริญญาตรีหรือปริญญาตรี และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ จะมีคะแนนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ลดลงเท่ากับ 0.099 0.088 และ 0.108 ตามลำดับ

3.2 การทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ปัจจัยต่างๆ อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ อาชีพ รายได้รวม/ครัวเรือน/ปี การได้รับ

ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ นั้น ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ส่วน การศึกษาระดับอนุปริญญาตรี การศึกษาระดับปริญญาตรี การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ และอาชีพ มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล (Y_4)

4.1 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิธี Stepwise สามารถอธิบายการนำตัวแปรอิสระที่มีประสิทธิภาพเข้าสมการ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล (Y_4) ตามสมการข้างล่างนี้

$$Y_4 = a_4 + b_{42}x_{42} + b_{43}x_{43} + b_{44}x_{44} + b_{45}x_{45} + c_{41}d_{41} + c_{42}d_{42} + c_{43}d_{43} + c_{44}d_{44} + c_{45}d_{45} + c_{46}d_{46} + c_{47}d_{47} + c_{48}d_{48} + c_{49}d_{49} + e$$

ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 34

ตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิธี Stepwise

(Y_4 = การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล)

ตัวพยากรณ์	ค่า ส.ป.ส.	ความคลาด	ค่า ส.ป.ส.	t
	ความถดถอย (B)	เคลื่อนมาตรฐาน	ความถดถอย ในรูปคะแนน มาตรฐาน	
ค่าคงที่ (a)	-4.393	1.817		-2.418
การได้รับข้อมูลข่าวสาร (x_4)	0.748	0.041	0.683	18.181**
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ (x_2)	0.184	0.028	0.246	6.503**
รายได้รวม/ครัวเรือน/ปี (x_3)	-1.22E-005	5.93781E-06	-0.078	-2.060*

R = 0.717

R² = 0.514

Adjust R² = 0.510

F = 122.018

จากตารางที่ 34 จะเห็นว่า การคัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าสู่สมการ (Y_4) มีทั้งหมด 3 ขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนจะมีตัวแปรอิสระที่เข้าสู่สมการ คือ การได้รับข้อมูลข่าวสาร (x_1) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ (x_2) และรายได้รวม/ครัวเรือน/ปี (x_3) ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาจากตารางที่ 34 พบว่า ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อควบคุมตัวแปรอื่นๆ ให้เป็นค่าคงที่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร (x_1) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ (x_2) และรายได้รวม/ครัวเรือน/ปี (x_3) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล (Y_4) โดยที่การได้รับข้อมูลข่าวสาร (x_1) และ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ (x_2) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล (Y_4) เท่ากับ 0.683 และ 0.246 ตามลำดับ และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล (Y_4) ส่วน รายได้รวม/ครัวเรือน/ปี (x_3) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล (Y_4) เท่ากับ 0.078 และมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล (Y_4) ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ตัว สามารถอธิบายความเปลี่ยนแปลงของ (Y_4) ได้ร้อยละ 51.4 และอีกร้อยละ 48.6 สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องแต่ไม่ได้รวมอยู่ในสมการนี้ และจากการทดสอบระดับนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมด โดยค่า F - Statistic ได้ค่าเท่ากับ 122.018 และสามารถนำมาแทนค่าในสมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z_4 = 0.246 x_2 + 0.683 x_1 - 0.078 x_3$$

เมื่อพิจารณาสมการถดถอยมาตรฐานจะพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพในภาคเกษตรกรรม จะมีคะแนนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.246 และ 0.683 ตามลำดับ ในขณะที่ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้รวม/ครัวเรือน/ปี เพิ่มขึ้น จะมีคะแนนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ลดลงเท่ากับ 0.078

4.2 การทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ปัจจัยต่างๆ อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ อาชีพ รายได้รวม/ครัวเรือน/ปี การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล นั้น ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระยะเวลา

ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ส่วน รายได้รวม/ครัวเรือน/ปี มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

การศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้จากแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่าง และ เจ้าหน้าที่ อบต.จอหอ ระบุว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมีปัญหา อุปสรรค จำนวน 218 ราย และ 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.3 และ 95 ตามลำดับ ดังตารางที่ 35

ตารางที่ 35 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง และเจ้าหน้าที่ อบต.จอหอ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	กลุ่มตัวอย่าง		เจ้าหน้าที่ อบต.จอหอ	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ไม่มีปัญหาและอุปสรรค	132	37.70	1	5.00
มีปัญหาและอุปสรรค	218	62.30	19	95.00
รวม	350	100	20	100

และแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่กลุ่มตัวอย่าง เห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนามากที่สุด คือ การพัฒนากลุ่มอาชีพ จำนวน 57 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.15 รองลงมา ได้แก่ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ จำนวน 49 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.48 และอันดับที่ 3 ได้แก่ การจัดลานค้าและตลาดนัดชุมชน จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.84 ดังตารางที่ 36

ส่วนแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่เจ้าหน้าที่ อบต.จอหอ เห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนามากที่สุด คือ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ จำนวน 5 ราย

คิดเป็นร้อยละ 26.32 รองลงมา ได้แก่ การพัฒนากลุ่มอาชีพ จำนวน 4 ราย และ การจัดลานค้าและตลาดนัดชุมชน จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.05 เท่ากัน และอันดับที่ 3 ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.79 ดังตารางที่ 37

ตารางที่ 36 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ประสบปัญหาในการมีส่วนร่วม

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ประสบปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
การทำการเกษตรแบบผสมผสาน	10	4.59
การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก	7	3.21
การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์	49	22.48
การพัฒนากลุ่มอาชีพ	57	26.15
การจัดทำฝั้งเครือข่ายองค์กรชุมชน	24	11.01
การจัดลานค้าและตลาดนัดชุมชน	28	12.84
การพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน	8	3.67
การจัดตั้งเวทีประชาคมอำเภอ	21	9.63
การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร	14	6.42
รวม	218	100

หมายเหตุ: กลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนประสบปัญหาและอุปสรรค มีจำนวนทั้งสิ้น 218 ราย

ตารางที่ 37 จำนวนและร้อยละของเจ้าหน้าที่ อบต.จอหอ จำแนกตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ประสบปัญหา

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ประสบปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
การทำการเกษตรแบบผสมผสาน	1	5.26
การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก	-	-
การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์	5	26.32
การพัฒนากลุ่มอาชีพ	4	21.05
การจัดทำผังเครือข่ายองค์กรชุมชน	2	10.53
การจัดลานค้าและตลาดนัดชุมชน	4	21.05
การพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน	-	-
การจัดตั้งเวทีประชาคมอำเภอ	-	-
การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร	3	15.79
รวม	19	100.00

สำหรับสิ่งที่เป็นปัญหา อุปสรรค ต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมากที่สุด นั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า การขาดงบประมาณสนับสนุน เป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมากที่สุด จำนวน 131 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.43 รองลงมา ได้แก่ การขาดผู้นำในการพัฒนา จำนวน 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.86 และ การขาดการประชาสัมพันธ์ จำนวน 68 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.43 นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่า การขาดทั้งผู้นำ งบประมาณ และการประชาสัมพันธ์ เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมฯ จำนวน 71 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.28 เช่นเดียวกับ เจ้าหน้าที่ อบต.จอหอ ที่เห็นว่า การขาดงบประมาณสนับสนุน เป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมา ได้แก่ การขาดความร่วมมือจากประชาชน และการขาดผู้นำ ดังตารางที่ 38

ตารางที่ 38 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง และเจ้าหน้าที่ อบต.จอหอ จำแนกตามอุปสรรคของการมีส่วนร่วม

อุปสรรคของการมีส่วนร่วม	กลุ่มตัวอย่าง		เจ้าหน้าที่ อบต. จอหอ	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ขาดผู้นำ	80	22.86	5	25.00
ขาดงบประมาณ	131	37.43	7	35.00
ขาดการประชาสัมพันธ์	68	19.43	2	10.00
ขาดทั้ง ผู้นำ งบประมาณ และ การประชาสัมพันธ์	71	20.28	-	-
ขาดความร่วมมือจากประชาชน	-	-	6	30.00
รวม	350	100.00	20	100.00

สำหรับข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนนั้น สามารถแยกข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง และข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ อบต. ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การแก้ปัญหาคาดผู้นำในการพัฒนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เสนอให้คัดเลือกผู้นำชุมชนเป็นผู้นำในการพัฒนา โดยเลือกคนดี มีความเสียสละ มีวิสัยทัศน์ มาเป็นผู้นำ และให้ผู้นำเป็นผู้ติดต่อ ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ และคอยติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ขณะที่กลุ่มตัวอย่างบางส่วนอยากให้ผู้นำที่มีความรู้ความสามารถจากส่วนกลางมาบริหารงาน และดำเนินการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ

1.2 การแก้ปัญหาคาดงบประมาณสนับสนุน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เสนอให้ของบประมาณเพิ่ม และกระจายงบประมาณให้แก่ละหมู่บ้าน พร้อมทั้งจัดทำงบประมาณให้ครอบคลุมในสิ่งที่ต้องการดำเนินการและแจ้งให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบ เพื่อขอความร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่นให้ช่วยกันดำเนินกิจกรรมต่างๆ เท่าที่จะทำได้ และใช้งบประมาณที่ได้รับอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.3 การแก้ปัญหาการขาดการประชาสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เสนอให้ ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านเป็นผู้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนา และทำการ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้ประชาชนในท้องถิ่นรับทราบ โดยทำการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านหอกระจายข่าว หรือป้ายประกาศในหมู่บ้าน

2. ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ อบต.จอหอ

2.1 การแก้ปัญหาการขาดผู้นำในการพัฒนา เจ้าหน้าที่ อบต.จอหอ เสนอให้จัด โครงการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการบริหารงาน ให้แก่ ผู้ใหญ่บ้านและตัวแทนชาวบ้าน เพื่อให้เกิดทักษะและความสามารถในการบริหารงาน

2.2 การแก้ปัญหาการขาดงบประมาณสนับสนุน เจ้าหน้าที่ อบต.จอหอ เสนอให้ขอ งบประมาณเพิ่ม และจัดลำดับความสำคัญของโครงการที่จะต้องใช้งบประมาณในการพัฒนา ตลอดจนการขอความร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่นในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้านต่างๆ เพื่อ เป็นการประหยัดงบประมาณ

2.3 การแก้ปัญหาการขาดความร่วมมือจากประชาชน เจ้าหน้าที่ อบต.เสนอให้มีการ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้น โดยจัดตั้งหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่เพื่อทำการประชาสัมพันธ์ ให้คำแนะนำ และชี้ให้เห็นถึง ประโยชน์ของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวในการเข้ามามีส่วนร่วมใน การพัฒนาดังกล่าว

ข้อวิจารณ์

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ข้างต้นนั้น ผู้วิจัยขอเสนอข้อวิจารณ์ เกี่ยวกับผลการศึกษาที่ได้ โดยแบ่งข้อวิจารณ์ออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อวิจารณ์เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ อบต.จอหอ

จากการศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ อบต.จอหอ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปและทำการเกษตร รายได้ที่ได้รับจึงขึ้นอยู่กับปริมาณการจ้างงานและผลผลิต และจากการศึกษาเกี่ยวกับรายได้รวม/ครัวเรือน/ปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้รวม/ครัวเรือน/ปี อยู่ที่ระดับ 50,000 – 99,999 บาท ซึ่งถือว่าเป็นระดับรายได้ที่ไม่สูงมากนัก ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับต่ำ จึงขาดความรู้และขาดโอกาสในการเลือกประกอบอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้สูง ส่วนสภาพทางสังคม นั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ น้อยมาก การรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ จึงน้อยตามไปด้วย ถึงแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างจะได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง และมีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชนอยู่ในระดับสูง แต่การขาดการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นผลให้ขาดความเชื่อมโยงในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันภายในชุมชน ขาดโอกาสในการรับรู้นโยบาย แนวทางการพัฒนา ตลอดจนขั้นตอนการดำเนินโครงการพัฒนาต่างๆ จึงส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอยู่ในระดับต่ำ แต่ความรักความผูกพันกับพื้นที่ก็ช่วยให้การมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้นได้ หากภาครัฐและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน

ส่วนที่ 2 ข้อวิจารณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

จากการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับต่ำ ส่วน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับสูง นั้นแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ อบต.จอหอ เป็นการพัฒนาที่มีการวางแผนจากส่วนกลางหรือเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง มิได้เกิดจากความต้องการหรือการกำหนดปัญหาและวางแผนของกลุ่มตัวอย่าง ทำให้กลุ่มตัวอย่างขาดความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ขาดการติดตามผลการดำเนินงานและความก้าวหน้าของการพัฒนา จึงส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับต่ำดังที่กล่าวข้างต้น ส่วน การมี

ส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับสูงนั้น เป็นเพราะการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทำให้กลุ่มตัวอย่างได้รับผลประโยชน์ กลุ่มตัวอย่างจึงได้มีส่วนร่วมในขั้นตอนที่สูง

ส่วนที่ 3 ข้อวิจารณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในขั้นตอนต่างๆ สามารถวิเคราะห์ได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน มี 5 ปัจจัย ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ การศึกษาระดับปริญญาตรี การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ และ การศึกษาระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี ซึ่ง การได้รับข้อมูลข่าวสาร และ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่ จะส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะ การได้รับข้อมูลข่าวสารทำให้กลุ่มตัวอย่างทราบข่าวคราว ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และมีความตื่นตัวที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าว และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่เพิ่มขึ้น ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความรักความผูกพันกับถิ่นที่อยู่อาศัยและต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ในขณะที่ การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี และการเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผนลดลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการศึกษาในระดับสูงหรือเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ มีภาระหน้าที่ หรือมีความสนใจในกิจกรรมอื่น จึงไม่ได้ให้ความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเท่าที่ควร แต่อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผนของกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้อาจเพิ่มขึ้นได้ หากภาครัฐหรือเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมากขึ้น

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

ผลการวิจัยปรากฏว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มี 2 ปัจจัย ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร และ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ นั่นแสดงว่า การได้รับข้อมูลข่าวสาร และ

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ทำให้กลุ่มตัวอย่างต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากขึ้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ การได้รับข้อมูลข่าวสารทำให้กลุ่มตัวอย่างทราบข่าวเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ทราบกำหนดการหรือขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม ตลอดจนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และเกิดความกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้วยความผูกพันกับถิ่นที่อยู่อาศัย ต้องการให้ท้องถิ่นของตนมีความเจริญก้าวหน้า จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมากขึ้น

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ผลการวิจัยปรากฏว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มี 6 ปัจจัย ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ การศึกษาระดับอนุปริญาตรี การศึกษาระดับปริญญาตรี การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ และอาชีพในภาคเกษตรกรรม ซึ่ง การได้รับข้อมูลข่าวสาร ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และอาชีพในภาคเกษตรกรรม จะส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจาก การได้รับข้อมูลข่าวสารที่เพิ่มขึ้น และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นานขึ้น จะส่งผลให้มีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพิ่มขึ้น ดังนั้น การได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนย่อมเพิ่มขึ้นตามไปด้วย และเนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนส่วนใหญ่จะเน้นการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร ดังนั้น การประกอบอาชีพในภาคการเกษตรย่อมได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาดังกล่าวด้วย ในขณะที่ การศึกษาระดับอนุปริญาตรี การศึกษาระดับปริญญาตรี การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ลดลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการศึกษาในระดับอนุปริญาตรีหรือปริญาตรี หรือเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ มีความรู้มีโอกาทำงานภายนอกท้องถิ่น หรือมีความสนใจในกิจกรรมอื่นที่ไม่ใช่การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จึงไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาดังกล่าว

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ผลการวิจัยปรากฏว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มี 3 ปัจจัย ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และ รายได้รวม/ครัวเรือน/ปี ซึ่ง การได้รับข้อมูลข่าวสาร ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ จะส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลเพิ่มขึ้น เนื่องจากปัจจัยทั้ง 2 ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามขั้นตอนต่างๆ มากขึ้น และทราบข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาดังกล่าว จึงทำให้เกิด

การติดตามผลการดำเนินงานและมีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ส่วน รายได้รวม/ครัวเรือน/ปี ที่เพิ่มขึ้น จะทำให้การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลลดลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมเพื่อเพิ่มรายได้มากกว่าการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการการพัฒนาต่างๆ และในกรณีนี้ อิทธิพลของ รายได้รวม/ครัวเรือน/ปี มีค่าน้อยมากจนอาจจะไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ส่วนที่ 4 ข้อวิจารณ์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ อบต.จอหอ พบว่า แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าประสบปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด คือ การพัฒนากลุ่มอาชีพ รองลงมา ได้แก่ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ และการจัดลานค้าชุมชนและตลาดนัดชุมชน ซึ่งจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตามแนวทางทั้งสามแนวทาง เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีผลต่อการประกอบอาชีพ การจำหน่ายผลผลิต เงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพและการออม แต่สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมก็เนื่องมาจาก กลุ่มตัวอย่างขาดการรวมกลุ่ม ต่างคนต่างประกอบอาชีพของตนเอง จึงไม่ค่อยได้รับการส่งเสริมในเรื่องความรู้ที่ใช้ในการประกอบอาชีพเท่าที่ควร

นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาการขาดงบประมาณ การขาดผู้นำในการพัฒนา และการขาดการประชาสัมพันธ์ เป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับในแต่ละปีนั้นมีจำนวนจำกัด และการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ จำเป็นต้องอาศัยงบประมาณในการดำเนินงานเป็นสำคัญ หากขาดซึ่งงบประมาณสนับสนุนแล้วก็ไม่สามารถดำเนินการตามแผนที่วางได้ ส่วนปัญหาการขาดผู้นำในการพัฒนาฯ นั้น นับเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เนื่องจากผู้นำเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการกระตุ้นให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ หากขาดผู้นำที่ดีที่น่าเชื่อถือแล้ว จะส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาฯ และปัญหาอุปสรรคที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การขาดการประชาสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ อบต.จอหอ ที่ระบุว่าประชาชนในพื้นที่ขาดความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ทั้งนี้เพราะการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงทำให้ประชาชนในพื้นที่ไม่ทราบ

ข่าวคราว ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จึงมิได้
เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเท่าที่ควร

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกปัจจัยที่ศึกษา ได้แก่ ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล อันประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ และรายได้รวม/ครัวเรือน/ปี และปัจจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร และความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน และได้แบ่งการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และตรวจสอบเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ และเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่โดยใช้แบบสอบถาม จากนั้น ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุดต่ำสุด และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิธี Stepwise ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีตัวแทนครัวเรือนเป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 36 – 45 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่อยู่ในวัยทำงาน โดยส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ซึ่งถือว่าได้รับการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ สำหรับการเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ นั้น พบว่า

ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม และมีส่วนน้อยที่เป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ เช่น สมาชิกกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ สมาชิกกลุ่มเกษตรกร เป็นต้น ซึ่งจะเห็นว่ามีกิจกรรมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ น้อยมาก เป็นผลให้ขาดความเชื่อมโยงในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันภายในชุมชน ขาดโอกาสในการรับรู้ นโยบายและแผนงาน ตลอดจนโครงการและแนวทางต่างๆ และเมื่อพิจารณาระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ อบต.จอหอ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตั้งแต่เกิด จึงมีความรัก ความผูกพันกับพื้นที่ที่ตนอาศัยอยู่ และจากการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักอยู่นอกภาคเกษตรกรรม ได้แก่ การรับจ้างทั่วไปและประกอบธุรกิจส่วนตัว และมีการประกอบอาชีพในภาคเกษตร อันได้แก่ การทำไร่/ทำนา/ทำสวน เลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ยังมีการประกอบอาชีพการเลี้ยงสัตว์และรับจ้างทั่วไป เป็นอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ สำหรับรายได้รวม/ครัวเรือน/ปี นั้น โดยเฉลี่ยแล้วประชาชนมีรายได้รวม/ครัวเรือน/ปี อยู่ที่ 125,861.29 บาท ซึ่งถือว่าเป็นรายได้ที่อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สูงมากนัก ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากประชาชนส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับต่ำ จึงขาดโอกาสและความรู้ในการทำงานที่จะก่อให้เกิดรายได้ในระดับสูง อีกทั้งการประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมยังคงต้องอาศัยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและฤดูกาลอีกด้วย ส่วนการศึกษาปัจจัยทางสังคม พบว่า ประชาชนในพื้นที่มีระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารฯ จากแหล่งข่าวหลายแห่ง ซึ่งแหล่งข่าวที่เข้าถึงประชาชนมากที่สุด คือ โทรทัศน์ และประชาชนในพื้นที่ยังต้องการรับรู้ข่าวสารฯ เพิ่มเติมโดยให้มีการประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวและทางโทรทัศน์ เนื่องจากเป็นสื่อที่สามารถรับฟังรับชมได้ทุกวัน ส่วนความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนนั้น ประชาชนในพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอยู่ในระดับสูง เนื่องจากส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามได้คะแนนโดยเฉลี่ย 10 คะแนนขึ้นไป

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 9 แนวทาง และสามารถสรุปผลการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามขั้นตอนการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ขั้นตอน ได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 9 แนวทาง ซึ่งแนวทางที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและ

วางแผนมากที่สุด คือ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ การพัฒนากลุ่มอาชีพ การจัดลานค้าและตลาดนัดชุมชน และการพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน ตามลำดับ และพบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผนอยู่ในระดับต่ำ

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 9 แนวทาง โดยแนวทางที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมากที่สุด คือ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ การพัฒนากลุ่มอาชีพ และการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ตามลำดับ และพบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำ

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 9 แนวทาง และแนวทางที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มากที่สุด คือ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ การพัฒนากลุ่มอาชีพ และการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ตามลำดับ และพบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับสูง

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 9 แนวทาง และแนวทางที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลมากที่สุด คือ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ การพัฒนากลุ่มอาชีพ และการจัดทำผังเครือข่ายองค์กรชุมชน ตามลำดับ และพบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับต่ำ

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางสังคม มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 4 ขั้นตอน อันได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล นั้น ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังนี้

1. เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจ้อหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
2. อายุ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตั้งแต่เกิด ฉะนั้น อายุกับระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ จึงมีความสัมพันธ์กันสูงมาก ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี้จึงได้เลือกเฉพาะระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นตัวแปรที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน
3. ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน และ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
4. การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน และ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
5. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในทุกขั้นตอน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
6. อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
7. รายได้รวม/ครัวเรือน/ปี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
8. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในทุกขั้นตอน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
9. ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน สามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคได้ดังนี้

1. ประชาชนในพื้นที่ขาดความสนใจในการมีส่วนร่วม ไม่ค่อยเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อมาทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม ไม่ค่อยมีการรวมกลุ่ม และไม่เข้าใจในประโยชน์ที่จะได้รับจากการให้ความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จึงไม่ได้ให้ความร่วมมือในการพัฒนาเท่าที่ควร
2. ปัญหาการขาดผู้นำในการพัฒนา ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เนื่องจากผู้นำเป็นบุคคลที่มีบทบาทต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยกลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่าไม่มีบุคคลที่จะมาเป็นผู้นำในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างจริงจัง ขาดประสบการณ์ รวมทั้งขาดการประสานงานระหว่างประชาชนในพื้นที่กับภาครัฐ
3. ปัญหาการขาดงบประมาณสนับสนุน เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาต่างๆ จำเป็นต้องอาศัยงบประมาณ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่างบประมาณที่ได้รับยังไม่เพียงพอต่อความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
4. ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่น้อยมาก ทำให้ประชาชนในพื้นที่ไม่ทราบข่าวสารและไม่ค่อยได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

1. ควรปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในพื้นที่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เข้าใจถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนาดังกล่าว โดยส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผนเกี่ยวกับโครงการพัฒนาต่างๆ เพื่อให้การพัฒนาตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนา ตลอดจนเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามและประเมินผลการพัฒนาเหล่านั้นด้วย

2. ควรเลือกผู้นำที่มีความเสียสละ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มีความสามารถในการบริหารงาน มาเป็นผู้นำในการพัฒนาและเป็นผู้ประสานงานระหว่างประชาชนในพื้นที่กับภาครัฐ

3. ควรจัดทำแผนงบประมาณให้ครอบคลุมกับความต้องการในการพัฒนาในด้านต่างๆ เพื่อของบประมาณ และใช้งบประมาณที่ได้รับอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาทุกด้าน

4. ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้มากยิ่งขึ้น โดยทำประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เช่น หอกระจายข่าว กรรมการหมู่บ้าน ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนทราบข่าวสาร ทราบกำหนดการปฏิบัติงาน นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำชุมชนควรเข้ามาดำเนินงานร่วมกับประชาชนในพื้นที่ด้วย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย และข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่า ในพื้นที่มีปัญหาในด้านต่างๆ หลายประการ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ ออบต.จอหอ ดังต่อไปนี้

1. ภาครัฐและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทุกขั้นตอน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน โครงการหรือกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามและประเมินผลโครงการ เพื่อทราบผลของการพัฒนา ตลอดจนสนับสนุนให้ภาคเอกชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนร่วมกับภาครัฐ

2. ภาครัฐและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้นำ เพื่อจะได้คัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีความเสียสละ และเป็นที่ยอมรับของประชาชน มาเป็นผู้นำในการพัฒนา และควรมีการฝึกอบรมให้แก่ผู้นำ เพื่อให้ผู้นำมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการบริหารงาน

3. เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับในแต่ละปีมีจำนวนจำกัด ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่ ต้องร่วมกันพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของโครงการหรือแผนการพัฒนาที่จะดำเนินการ เพื่อให้การบริหารงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด ตลอดจนขอความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาด้านต่างๆ เพื่อประหยัดงบประมาณ

4. จัดตั้งหน่วยประชาสัมพันธ์ประจำ อบต. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้แก่ประชาชนในพื้นที่ผ่านสื่อต่างๆ เช่น หอกระจายข่าว แผ่นพับประชาสัมพันธ์ หรือป้ายประกาศข่าวของชุมชน โดยเน้นการประชาสัมพันธ์กับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เป็นระยะเวลานาน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมากยิ่งขึ้น และสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนที่ได้รับการศึกษาในระดับสูงให้ตระหนักถึงประโยชน์ของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพื่อใช้ความรู้ความสามารถที่มีมาพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการทำวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 9 แนวทาง ซึ่งเป็นการศึกษาในภาพรวมโดยมิได้ลงลึกถึงรายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในแต่ละแนวทาง ดังนั้น การศึกษาในครั้งต่อไปควรจะศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเฉพาะแนวทางใดแนวทางหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและชัดเจนยิ่งขึ้น

2. การศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในครั้งนี้ เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมที่แบ่งการพิจารณาออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตาม

และประเมินผล ซึ่งผลการศึกษาที่ได้จะแสดงถึงระดับการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนเท่านั้น ดังนั้น จึงควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาพรวม เพื่อให้ได้ผลการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนต่อไป

3. ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่อื่น ๆ เช่น พื้นที่ที่เป็นชุมชนเมือง หรือ พื้นที่ที่เป็นชุมชนชนบท เพื่อเปรียบเทียบผลที่ได้จากการศึกษา และนำผลที่ได้ไปใช้วางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนต่อไป

4. การวิจัยครั้งต่อไปควรจะทำการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยการสังเกตพฤติกรรมและการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่แท้จริง เพื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาเชิงปริมาณ

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2541. เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : แนวคิดและยุทธศาสตร์.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2542. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเฉลิมพระเกียรติ แผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง พ.ศ. 2542 - 2544.
กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิชการพิมพ์ จำกัด.

ชิตี กิตติวิจิตรคุณ. 2540. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. ตารางผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติด้านการผลิต ณ ราคาประจำปีในช่วงปี 2545 - 2549 (Online). www.bot.go.th, 17 ธันวาคม 2550.

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. 2546. การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิค และกรณีตัวอย่าง.
เชียงใหม่: 598 Print จำกัด.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. 2531. กลวิธีแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสการพิมพ์.

นิสากร วินิจฉัยภาค. 2530. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในกิจกรรมของสหกรณ์การเกษตร. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2543. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ บี แอนด์ บี พับลิชชิ่ง จำกัด.

ปิยะ ประทีปรักมณี. 2546. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชายทะเล
บางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาประยุกต์,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มณี จันทร์ไทย. 2546. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนชนบทของประชาชน
ในตำบลกระเบื้องนอก อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาคหกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

รัชดาภรณ์ ชาญชาคริตพงศ์. 2543. การสื่อสารกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน
ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการ,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วันชัย วัฒนศัพท์, ศ.นพ. 2544. คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน.
ขอนแก่น: โรงพิมพ์ศิริกัณฑ์.

ศิริวรรณ วัชรพงศ์. 2546. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการ
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาทำพล อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สถานีอุตุนิยมวิทยานครราชสีมา. 2550. ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดนครราชสีมา 9 (Online).
www.koratmet.th.gs/web-k/oramet., 16 ตุลาคม 2550.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2538. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2547. วารสารเศรษฐกิจและสังคม.
ปีที่ 41 ฉบับที่ 6 พฤศจิกายน-ธันวาคม 2547: 6-7

_____. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (Online). www.Service.nso.go.th.,
20 พฤษภาคม 2550.

_____. รายได้และรายจ่ายของครัวเรือน (Online). www.Service.nso.go.th/nso/data/data 23.,
23 พฤษภาคม 2550.

_____. รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนจำแนกตามควนไทล์ (Quintile) ของรายได้ (Online).
www.Service.nso.go.th., 23 พฤษภาคม 2550.

_____. จำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม (Online).
www.Service.nso.go.th., 23 พฤษภาคม 2550.

สำนักงานไทยตำบลจ้อหอ. 2549. แผนที่องค์การบริหารส่วนตำบลจ้อหอ อำเภอเมือง จังหวัด
นครราชสีมา (Online). www.thaitambon.com., 16 ตุลาคม 2550.

องค์การบริหารส่วนตำบลจ้อหอ. 2550. แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลจ้อหอ 3 ปี ประจำปี
พ.ศ. 2551-2553. องค์การบริหารส่วนตำบลจ้อหอ. (อัดสำเนา).

_____. 2550. ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลจ้อหอ เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2550. องค์การบริหารส่วนตำบลจ้อหอ. (อัดสำเนา).

อนุพงศ์ ถาวรวงศ์. 2542. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองแบบพอเพียงตามแนวพระราชดำริ
ในจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยบูรพา.

เอกสารสัมมนาบททวนองค์ความรู้. 2544. อุตสาหกรรมพื้นบ้านกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
คณะธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้. เชียงใหม่: นพบุรีการพิมพ์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางแสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ

ตารางผนวกที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	d ₁	d ₂	d ₃	d ₄	d ₅	d ₆	d ₇	d ₈	d ₉
X ₁	1	0.808**	-0.165**	-0.152**	0.031	-0.066	0.501**	-0.181**	-0.262**	-0.270**	-0.290**	-0.010	0.245**	0.481**
X ₂	0.808**	1	-0.105*	-0.057	-0.003	-0.143**	.372**	-0.159**	-0.131*	-0.200**	-0.285**	-0.041	0.231**	0.413**
X ₃	-0.165**	-0.105*	1	0.034	-0.095	-0.019	-0.170**	-0.038	0.130*	0.077	0.173**	0.117*	0.024	-0.063
X ₄	-0.152**	-0.057	0.034	1	0.040	-0.002	-0.094	0.038	0.116*	-0.047	0.001	0.028	0.653	0.242
X ₅	0.031	-0.003	-0.095	0.040	1	-0.027	-0.0055	-0.055	-0.036	0.068	0.212	0.680	0.164	0.216
d ₁						1					0.051	0.149	0.074	0.245
d ₂	0.501**	0.372**	-0.170**	-0.094	-0.055	-0.124*	1	-0.397**	-0.354**	-0.290**	-0.281**	-0.046	0.298**	0.406**
d ₃	-0.181**	-0.159**	-0.038	0.038	-0.055	0.098	-0.397**	1	-0.192**	-0.157**	-0.152**	-0.025	-0.010	-0.088
d ₄	-0.262**	-0.131*	0.130*	0.116*	-0.036	0.031	-0.354**	-0.192**	1	-0.140**	-0.135*	-0.022	-0.111*	-0.200**
d ₅	-0.270**	-0.200**	0.077	-0.047	0.068	-0.013	-0.290**	-0.157**	-0.140**	1	-0.111*	-0.018	-0.160**	-0.228**
d ₆	-0.290**	-0.285**	0.173**	0.067	0.104	0.006	-0.281**	-0.152**	-0.135*	-0.111*	1	-0.018	-0.173**	-0.240**
d ₇	-0.010	-0.041	0.117*	0.022	0.077	0.054	-0.046	-0.025	-0.022	-0.018	-0.018	1	-0.035	-0.039
d ₈	0.245**	0.231**	0.024	0.075	0.096	-0.070	0.298**	-0.010	-0.111*	-0.160**	-0.173**	-0.035	1	0.319**
d ₉	0.481**	0.413**	-0.063	-0.0066	0.062	0.001	0.406**	-0.088	-0.200**	-0.228**	-0.240**	-0.039	0.319**	1

หมายเหตุ: 1. ตัวแปร X₁- X₅ ได้แก่อายุ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ รายได้รวม/ครัวเรือน/ปี การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และ ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน ตามลำดับ

2. ตัวแปร d₁- d₅ ได้แก่เพศ ระดับการศึกษา 6 ระดับ การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ และ อาชีพ ตามลำดับ

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามที่ใช้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับข้อความที่ท่านเห็นว่าถูกต้องหรือตรงกับความเป็นจริงในปัจจุบันของท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. ปัจจุบันท่านมีอายุ.....ปี
3. ท่านจบการศึกษาสูงสุดในระดับ
 1. ไม่ได้ศึกษา
 2. ระดับประถมศึกษา
 3. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 4. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
 5. ระดับ ปวส. / อนุปริญญา
 6. ระดับปริญญาตรี
 7. สูงกว่าปริญญาตรี
4. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ เช่น สมาชิกกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ สมาชิกกลุ่มแปรรูปผลผลิตหรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

เป็น(ระบุ)..... ไม่เป็น
5. ท่านอาศัยอยู่ในพื้นที่ อบต.จอหอ มาเป็นเวลา.....ปี
 6. อาชีพหลักและอาชีพรองของท่านคืออะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ทำไร่/ทำนา/ทำสวน	1. ☐ อาชีพหลัก	2. ☐ อาชีพรอง
2. เลี้ยงสัตว์	1. ☐ อาชีพหลัก	2. ☐ อาชีพรอง
3. ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	1. ☐ อาชีพหลัก	2. ☐ อาชีพรอง
4. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	1. ☐ อาชีพหลัก	2. ☐ อาชีพรอง
5. รับจ้างทั่วไป	1. ☐ อาชีพหลัก	2. ☐ อาชีพรอง
6. พ่อบ้าน/แม่บ้าน	1. ☐ อาชีพหลัก	2. ☐ อาชีพรอง
7. อื่นๆ (ระบุ).....		
7. รายได้รวมของครอบครัว.....บาท / ปี (ยังไม่หักค่าใช้จ่าย)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

1. ท่านเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ “การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน” จากแหล่งข่าวดังต่อไปนี้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด

แหล่งข่าว	ทุกวัน	2-3 ครั้ง / สัปดาห์	เดือนละ 1-2 ครั้ง	นานกว่า เดือนละ ครั้ง	ไม่เคยได้รับ
1. วิทยุ					
2. โทรทัศน์					
3. หนังสือพิมพ์					
4. เอกสารประชาสัมพันธ์					
5. การประชุม					
6. ป้ายประกาศ					
7. เจ้าหน้าที่ของรัฐ					
8. บุคคลในครอบครัว					
9. เพื่อนบ้าน					
10. หอกระจายข่าว					
11. อื่นๆ โปรดระบุ.....					

2. ท่านต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ “การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน” เพิ่มเติมหรือไม่

ต้องการ

ไม่ต้องการ

3. ท่านต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ “การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน” ผ่านสื่อใด

โทรทัศน์

วิทยุ

หนังสือพิมพ์

หอกระจายข่าว

เอกสารของทางราชการ

เจ้าหน้าที่ของรัฐ

แผ่นพับ/ใบปลิว

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	ใช่	ไม่ใช่
1. เศรษฐกิจชุมชน คือ การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิต ของชุมชน		
2. การทำการเกษตรแบบผสมผสานเป็นกิจกรรมสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน		
3. การจัดหาแหล่งน้ำขนาดเล็กไว้ใช้ในชุมชนเป็นกิจกรรมที่ทุกคนควรมีส่วนร่วม		
4. แหล่งน้ำภายในชุมชนเป็นของส่วนรวม ดังนั้น การดูแลรักษาแหล่งน้ำเป็นหน้าที่ของรัฐ		
5. การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีทุนในการประกอบอาชีพ		
6. การกู้ยืมเงินจากกลุ่มออมทรัพย์ไม่ต้องพิจารณาสาเหตุการขอกู้ยืม ทำให้ได้เงินไปใช้สะดวกยิ่งขึ้น		
7. การพัฒนากลุ่มอาชีพช่วยให้ท่านมีอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้		
8. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ส่งผลให้คนในชุมชนมีงานทำและยังเป็นการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนด้วย		
9. การสร้างผังเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชนเป็นการรวบรวมข้อมูลให้ทราบว่ามีพื้นที่ใดทำกิจกรรมใด		
10. การจัดลานค้าชุมชนและตลาดนัดชุมชน ช่วยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีสถานที่สำหรับจำหน่ายสินค้าของตนเอง		
11. สินค้าจากโรงงานเท่านั้นที่จะสามารถนำมาจำหน่ายที่ลานค้าชุมชนได้		
12. การพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชนเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันระหว่างร้านค้าที่อยู่ภายในและภายนอกชุมชน		
13. การพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชนทำให้ร้านค้าในชุมชนต้องแข่งขันกันเพื่อให้ได้ลูกค้ามากขึ้น		
14. การจัดตั้งเวทีประชาคมอำเภอ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างชุมชน		
15. การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตรเป็นหน้าที่ของรัฐเท่านั้น		

ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

1. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตามขั้นตอนของการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ขั้นตอน มากน้อยเพียงใด

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือของแต่ละข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

หมายเหตุ (1) = น้อยที่สุด (2) = น้อย (3) = ปานกลาง (4) = มาก (5) = มากที่สุด

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	การมีส่วนร่วมในการกำหนด ปัญหาและวางแผน					การมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติงาน					การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์					การมีส่วนร่วมใน ติดตามและประเมินผล				
	ระดับของการมีส่วนร่วม					ระดับของการมีส่วนร่วม					ระดับของการมีส่วนร่วม					ระดับของการมีส่วนร่วม				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1. การเกษตรผสมผสาน (ทฤษฎีใหม่)																				
2. การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก																				
3. การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์																				
4. การพัฒนากลุ่มอาชีพ																				
5. การจัดทำฝักรักษาของค์ชุมชน																				
6. การจัดลานค้าและตลาดนัดชุมชน																				
7. การพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน																				
8. การจัดตั้งเวทีประชาคมอำเภอ																				
9. การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ด้านการเกษตร																				

ส่วนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

1. ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่าง)

มี (โปรดตอบข้อถัดไป)

ไม่มี

2. ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้านใดมีปัญหา อุปสรรค มากที่สุด

- การเกษตรผสมผสาน (ทฤษฎีใหม่)
- การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก
- การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์
- การพัฒนากลุ่มอาชีพ
- การจัดทำผังเครือข่ายองค์กรชุมชน
- การจัดการค้าและตลาดนัดชุมชน
- การพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน
- การจัดตั้งเวทีประชาคมอำเภอ
- การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร

3. ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมากที่สุด

ขาดผู้นำในการพัฒนา

ขาดงบประมาณสนับสนุน

ขาดการประชาสัมพันธ์

อื่นๆ.....

4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาตามข้อ 3. อย่างไร

ขาดผู้นำในการพัฒนา

ขาดงบประมาณสนับสนุน

ขาดการประชาสัมพันธ์

อื่นๆ

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามที่ใช้สัมภาษณ์
เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลจอหอ

แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมใน
การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน (สำหรับเจ้าหน้าที่ อบต.จอหอ)

1. ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่าง)

มี (โปรดตอบข้อถัดไป)

ไม่มี

2. ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้านใดมีปัญหา อุปสรรค มากที่สุด

- การเกษตรผสมผสาน (ทฤษฎีใหม่)
- การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก
- การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์
- การพัฒนากลุ่มอาชีพ
- การจัดทำผังเครือข่ายองค์กรชุมชน
- การจัดลานค้าและตลาดนัดชุมชน
- การพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน
- การจัดตั้งเวทีประชาคมอำเภอ
- การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร

3. ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมากที่สุด

ขาดผู้นำในการพัฒนา

ขาดงบประมาณสนับสนุน

ขาดการประชาสัมพันธ์

อื่นๆ.....

4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาตามข้อ 3. อย่างไร

ขาดผู้นำในการพัฒนา

ขาดงบประมาณสนับสนุน

ขาดการประชาสัมพันธ์

อื่นๆ

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล	นางสาวเฉลิมรัตน์ เรืองวราคม
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2520
สถานที่เกิด	จังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี เศรษฐศาสตรบัณฑิต สาขาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2541
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักวิชาการคลัง 6 ว.
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	กรมบัญชีกลาง